

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*



OMOGOČIMO POČITNICE
VSEM OTROKOM!



SEM ZDRAVKO LIDL IN POČNEM SUPER ZABAVNE STVARI PRIDRUŽI SE MI NA



WWW.ZDRAVKO-LIDL.SI



**PREPROSTI
OTROŠKI
RECEPTI**



**DRUŽABNE
IGRE**



**USTVARJALNE
ZAMISLI**



**STARŠEVSKI
NASVETI**

**PRIJAVI SE NA
MOJE E-NOVICE
IN PREJMI:**



**SIMBOLIČNO
DARILCE**



**VSAK MESEC
NOVE KREATIVNE
IDEJE**



**VABILA NA
DOGODKE
IN ŠE IN ŠE**



ZDRAVKO LIDL
IGRIVO UČENJE ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE





Rada bi vam povedala ...

Piše: Darja Groznik, predsednica ZPMS

Dopustimo svoji domišljiji pot nazaj v otroštvo. Le česa smo se kot otroci bolj veselili kot počitnic! In kaj je bila najpogostejša misel ob počitnicah? Morje!

Tisti prvi pogled z avtobusa ali avta, ko smo na Črnem kalu zagledali morje, je za marsikoga še danes prežet z veseljem in otroškim pričakovanjem.

Misel na morje, kot smo ga doživljali otroci, je misel na brezskrbnost, prijatelje, prve ljubezni, na kopanje, sonce in slani morski zrak, ki ga zvečer zapolnijo škržati.

Letovanja so bila in so še vedno stalnica delovanja Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS), vse od začetka njenega delovanja sredi 50-tih let prejšnjega stoletja. Da so potrebna zaradi zdravja, druženja z vrstniki, osamosvajanja od staršev in doživljanja pestrih aktivnosti, ni bilo nobenega dvoma. Cilj ZPMS je še vedno peljati čim več otrok na morje. Ker je za številne družine enotedensko bivanje na morju prevelik izdatek, zbiramo denar in omogočamo bivanje na morju vsaj njihovim otrokom mi!

Minili so namreč časi, ko so podjetja s svojimi sindikalnimi domovi in cenami omogočala dejavno preživljanje dopusta na morju svojim zaposlenim in njihovim družinam.

Enotedenske počitnice so strošek, ki si ga je lani lahko privoščilo le okoli 70 odstotkov gospodinjstev. Kaj pa ostali?

Naša tradicionalna akcija Pomežik soncu, v kateri se vsako leto trudimo zbrati čim več denarja za čim več poletnih morskih dni za otroke iz socialno manj spodbudnih okolij, praznuje 20-letnico obstoja.

S to akcijo smo v teh letih zbrali dobra dva milijona evrov in na počitnice odpeljali 10 tisoč otrok.

Zadnja leta vse več pozornosti namenjamo tudi zbiranju sredstev za letovanje otrok s posebnimi potrebami: to je za otroke z lažjimi ali težjimi vedenjskimi težavami, za tiste z gibalnimi težavami ali invalidnostjo.

Za takšna letovanja se starši zelo zanimajo, saj si želijo, da bi bili njihovi otroci vključeni v otroško družbo in ne ločeni od nje.

Tudi mi vemo, da je socializacija, ob zavedanju, da so otroci različni, koristna prav za vse. A letovanje otrok s posebnimi potrebami pomeni velik izdatek, takšnega otroka pogosto spremlja osebni asistent.

Naj zaključim: otroci so naše bogastvo in kot družba smo zanje odgovorni mi vsi. Prepričana sem, da se blagostanje države odraža v življenju tistih, ki so se zaradi različnih okoliščin znašli na obrobju. Končno pa se pravo bogastvo človeka ne meri z denarjem, ampak z občutkom za sočloveka.

Od teh vrednot pa pri ZPMS nismo nikoli odstopili. Še naprej bomo, tudi z vašo pomočjo, poskrbeli, da bodo na morje odšli tudi tisti, ki zaradi teh ali onih okoliščin ne morejo.

Hvala, ker razumete in nas podpirate!

- 3 Uvodnik
- 4 Naša letovanja
- 5 Začetki
- 8 Spomini na počitnice
- 10 Pomežik letos
- 12 Pomen počitnic
- 14 Zdravstveno letovanje
- 16 Posebni otroci
- 18 Kdo skrbi za otroke
- 20 Kam na letovanje
- 28 Kaj vzeti s seboj
- 29 Jubilej
- 30 Zahvala donatorjem

NAŠA LETOVANJA

Breda Krašna

**ZPMS bdi nad 15
počitniškimi domovi:
sedem jih je v Sloveniji,
osem na Hrvaškem**

Otroci so naš največji zaklad

Piše: Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS

Zveza prijateljev mladine Slovenije si že od leta 1953, ko je bila ustanovljena, prizadeva za kakovostno preživljanje prostega časa otrok, mladostnikov in družin. Že takrat so se zavedali, kako pomembno za zdravje, vzgojo in razvoj otrok je preživeti vsaj teden dni v letu ob morju ali v hribih v družbi sovrstnikov. Tako je bila ZPMS pobudnica »šol v naravi«, ki jih šole izvajajo še danes, kot prva pa je začela organizirati tudi počitniške kolonije.

Potem, ko si je družba opomogla od povojnega pomanjkanja, je kaj kmalu prišlo do razslojevanja in posledično do izključevanja socialno šibkejših družin in s tem tudi otrok. ZPMS je na to odgovorila s programi za ustvarjanje enakih možnosti za vse otroke, med katere sodijo tudi letovanja. A z leti so se žal sredstva, namenjena otroškim počitniškim kolonijam, nižala, in po osamosvojitvi Slovenije smo imeli občutek, da otroci niso več pomembni.

Sredstva, ki so jih zagotavljale država in lokalne skupnosti, so se drastično zmanjšala. Po drugi strani pa so sredi devetdesetih težke ekonomske razmere veliko družin potisnile v socialno stisko, v kateri so komajda zmogle osnovno preživetje, kaj šele, da bi si lahko privoščile družinske počitnice. Vse več otrok je med počitnicami ostajalo doma, prepuščeni sami sebi in ulici. To je za ZPMS pomenilo izziv za ukrepanje. Prepoznavanje socialnih stisk in vse večje potrebe po vključevanju otrok v organizirane oblike preživljanja prostega časa so vodile k odločitvi, da v lastni organizaciji pristopimo k zbiranju sredstev.

Tako smo leta 1999 začeli s humanitarno pobudo za zbiranje sredstev za financiranje letovanj otrokom iz socialno in materialno ogroženih družin Pomežik soncu®, ki je do danes prerasla v velik humanitarni program.

V dvajsetih letih smo zbrali več kot dva milijona evrov in na letovanja popolnoma brezplačno peljali več kot 10.000 otrok in jim pričarali nepozabne počitnice! Nekateri otroci še danes z nami prvič zaplavajo v morju, drugi se prvič hladijo ob kepici sladoleda, tretji gredo prvič sami od doma.

V Sloveniji namreč še vedno živi kar 49.000 otrok pod pragom revščine. In prav ti otroci imajo na organiziranih počitnicah ne le ustrezno oskrbo, ampak tudi mnogo spodbud za aktivnost, ustvarjalnost in gradnjo svoje pozitivne samopodobe.

Namen programa Pomežik soncu je omogočiti otrokom, ki izhajajo iz družin v socialni stiski, brezplačne, sproščujoče, varne, ustvarjalne in aktivne počitnice v družbi sovrstnikov. Otroke predlagajo šolske svetovalne službe, centri za socialno delo, posamezniki, pa tudi zdravniki. Na letovanjih ni razlikovanj – Pomežikovi otroci letujejo skupaj z otroki, ki so na letovanju samoplačniško.

Otroci lahko letujejo v 15 počitniških domovih, sedem jih je v Sloveniji, osem na Hrvaškem. ZPMS je skupaj s svojimi članicami vzpostavila standarde in normative, ki se jih morajo držati, da lahko kandidirajo za zbrana sredstva. V okviru naših društev so organizirani *Klubi vzgojiteljev*, v katere se vključujejo vsi, ki želijo sodelovati kot pedagoški vodje ali kot vzgojitelji na letovanjih. ZPMS vsako leto organizira izobraževanje za pedagoške vodje, društva pa poskrbijo za izobraževanje vzgojiteljev. Uspesabljanje oseb, ki delajo z otroki, je za nas bistvenega pomena.

V zadnjih letih vse več pozornosti posvečamo tudi zbiranju sredstev za letovanje otrok s posebnimi potrebami, bodisi da gre za lažje ali težje vedenjske ali motorične motnje, ali pa tudi invalidnost. Interesa je veliko, saj si starši želijo, da njihovi otroci niso ločeni od drugih. Tudi mi vemo, da je socializacija in zavedanje, da so otroci različni, koristno prav za vse. A letovanje otrok s posebnimi potrebami pomeni precejšen finančni zalogaj, saj marsikateri otrok za tak način letovanja potrebuje spremljevalca. Sredstva za letovanje otrok s posebnimi potrebami sicer pridobimo na razpisu Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO), vendar je teh sredstev bistveno premalo.

Letovanja imajo pozitiven vpliv na zdravje in razvoj otrok. Tu otroci razvijajo veščine, ki jih na počitnicah s starši ali starimi starši ne morejo, niti ne v okviru šole in izven šolskih dejavnosti. Različni programi in aktivno koriščenje prostega časa otrokom omogoča izbiro, socializacijo z vrstniki, lastno odločanje in sodelovanje ter odgovornost za svoje odločitve. Življenje v skupini, prilagajanje, soodločanje, skrb za druge in njihovo počutje, sodelovanje in odpovedovanje so del življenja na letovanjih. In prav te vrednote so vedno bolj zaželeni in jih pri mladih vedno bolj pogrešamo.

Naša želja je, da bi na letovanja s svojimi vrstniki šli vsi otroci. In zato delamo vse to ... Delamo z veseljem in prepričanjem, da delamo dobro.

*Pomežik soncu® je zaščitena blagovna znamka ZPMS.

ZAČETKI

Anita Caruso

Kako se je rodil Pomežik soncu

Izpolnjena hrepenenja

Piše: Anita Caruso, pobudnica in strokovna voditeljica programa Pomežik soncu

Stisko otroka, ki ostane doma, medtem ko odidejo vrstniki na počitnice, najbolje razume tisti, ki je stisko doživel sam.

Spominjam se, kako sem si kot otrok neizmerno želela oditi z vrstniki na morje. Toda želja se mi v šolskem obdobju ni uresničila. Naša družina je bila velika in zato so na morje odšle sestre s šibkejšim zdravjem. Jaz sem ostajala doma in hrepenela po morju, ki sem ga prvič videla šele pri devetnajstih.

Ko sem odrasla, sem se vključila v Društvo prijateljev mladine Cerknica. Organizirali smo letovanja za otroke in družine. Pri tem sem znova v živo občutila stisko tistih otrok, ki so zaradi pomanjkanja ostajali doma. To je bil čas prvih večjih pojavov razslojevanja in socialne izključenosti otrok. Zaradi naraščanja brezposelnosti in posledično materialne prikrajšanosti in socialnih stisk družin je ostajalo vse več otrok med počitnicami doma, prepuščenih sami sebi in ulici. V njihovih očeh je bila žalost.

V meni je tlela želja takim otrokom pomagati. Priložnost se mi je ponudila, ko sem se leta 1997 zaposlila pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije, največji organizatorici letovanj za otroke v Sloveniji.

Priprave

Program Pomežik soncu je bil zasnovan kot vseslovenska akcija zbiranja sredstev za letovanje otrok, in to z metodo direktnega nenaslovljenega pisma s položnico, ki so jo prejela vsa gospodinjstva v Sloveniji. Leta 1999 praksa zbiranja sredstev po položnici še ni bila uveljavljena, zato je bilo treba veliko pozornosti usmeriti v strokovno pripravo načrta.



Na letovanjih ZPMS ni razlikovanj. Pomežikovi otroci letujejo skupaj z otroki, ki so na letovanju samoplačniško.

Javno mnenje

Osnovna dilema je bila, ali bo javnost prepoznala letovanje oziroma kakovostno preživljanje počitnic otrok kot vredno podpore z donacijami. A ZPMS je kot tradicionalna organizatorica letovanj v dolgih letih svojega delovanja močno vplivala na zavest družbe. V svoji razvejani organiziranosti je po vsej državi usposobila ogromno število prostovoljcev, pedagogov in zdravstvenih delavcev, ki so vodili »kolonije«. Razvila je mrežo dobro opremljenih in vzdrževanih počitniških domov, prilagojenih letovanju otrok in mladine, ter bogate programe, s katerimi je vplivala na odnos celotne družbe do skrbi za otroka. Ustvarjanje enakih možnosti za letovanje vseh otrok smo opredelili

NA KRATKO ...



Katarina Klemenc, direktorica Novartisovega Korporativnega komuniciranja za Slovenijo. Ko sem se z mamo in bratom pri devetih letih vrnila v Slovenijo, je bilo to zame povsem novo okolje. Nova šola, novi prijatelji na domačem dvorišču, letovanje v novem kraju. A izkazalo se je, da bo ta kraj letovanja postal eden mojih najljubših v življenju – Zgornje Gorje pri Bledu. In kaj je bilo tam tako posebnega? Tam je bil Dom Zveze prijateljev mladine. Poln otrok z različnih koncev Slovenije, tudi iz zamejstva. In poln vzgojiteljev, ki so znali pričarati dom tudi stran od doma. Nekateri mojih najljubših spominov iz otroštva so povezani s temi letovanji in zimovanji. V Zgornjih Gorjah sem bila »kot pečena«. Poletni sprehodi do blejskega jezera, prvič sem stopila na smučke na hribčku za domom, kasneje pa »drvela« po zatrniških smučiščih. Moje prijateljice in naše drobne skrivnosti. Moja prva simpatija. Moje prvo zlomljeno srce. Moj prvi ples v jedilnici ob glasbi s kasetofona.

Tudi zato smo pred 20 leti skupaj z Zvezo prijateljev mladine Slovenije oblikovali program *Pomežik soncu*. Že takrat, pred toliko leti, ko smo skupaj gradili temelje programa, oblikovali ime, smo imeli pred očmi jasno vizijo – čim več otrokom iz socialno ogroženih družin zagotoviti brezplačne počitnice. Čeprav me žalosti, da se s takimi izzivi v Sloveniji srečujemo še danes, me hkrati veseli, da program neutrudno izpolnjuje svoje plemenito poslanstvo in ustvarja nepozabne spomine. Naj vsak otrok doživi čar počitnic.

kot osrednji cilj pobude. V prvem letu naj bi zbrali sredstva za brezplačno letovanje 2000 otrok.

Kako je šlo

V sodelovanju z Agencijo Luna je bila oblikovana kreativna podoba in slogan Pomežik soncu – odprimo počitnice vsem otrokom. Grafična podoba je bila izdelana v studiu AMA, d.o.o. pod avtorstvom Matjaža Vipotnika. V sodelovanju s TV Slovenija pa je bil posnet reklamni tv spot.

Posebno pozornost smo namenili ozaveščanju javnosti in promociji pobude. V vse slovenske medije smo posredovali prošnjo za brezplačno oglaševanje. Mediji so pobudo izjemno dobro podprli.

Medijska nosilka in pokroviteljica projekta je bila revija Otrok in družina, s takratno urednico Mojco Filipič Sterle. Revija Otrok in družina je v tistem obdobju izhajala pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije in je bila projektu izjemno dragocena podpora.

Naj omenim, da smo od leta 1998 vzpostavili vzorno sodelovanje tudi z oddajo ZOOM, Nedeljskih 60, pa z oddajama Mario in Spet doma, ki jih je vodil Mario Galunič. Razvili smo projekt HUMANITARNA LINIJA in vsako nedeljo uspešno zbirali sredstva za pomoč družinam v stiski in za letovanje otrok. Zbiranje prispevkov s pomočjo oddaje po telefonu se je z leti posodobilo in postalo izhodišče za zbiranje sredstev tudi ostalim dobrodelnim organizacijam in projektom.

Direktna pošta

Dogovor za tiskanje pisma in položnic za vsa gospodinjstva v Sloveniji je zahtevalo izjemno natančnost in veliko odgovornost, saj je šlo za tisk več ton papirja in pri tem visoke stroške. Še zavedali se nismo, da smo s tem postavljali prve temelje kasnejšim tovrstnim akcijam pri nas.

Spomnim se, kako je bilo Pošti Slovenije težko dopovedati, da je treba nenaslovljeno pismo dostaviti v poštne nabiralnike prav vseh 600 tisoč gospodinjstev. Poštariji v tistem času nenaslovljenih pisem še niso nosili v nabiralnike, tako kot je to danes običajna praksa.



ZPMS je vse od ustanovitve leta 1953 skrbela za kakovost življenja otrok in družin predvsem na področju vzgoje in izobraževanja, zato je bila pri izvajanju programa močno povezana s šolami in vrtci.

Akcija v praksi

Idejo in osnutek projekta smo odločevalcu – Upravnemu odboru ZPMS, predstavili že leta 1998. Ta je idejo sprejel in projekt za zbiranje sredstev za letovanje otrok vključil v program dela ZPMS za leto 1999. Imeli smo torej dovolj časa za usposabljanje strokovnega kadra, prostovoljcev in organizatorjev letovanj v zvezah in društvih prijateljev mladine. To naj bi bil temelj za strokovno vodenje akcije in obenem garancija in odgovornost javnosti in darovalcem za razporeditev zbranih sredstev za letovanje otrok. Vzpostaviti je bilo treba trdno zaupanje med darovalci – donatorji in organizacijo.

Novartis, Lek

V Sloveniji se je po letu 1997 že močno izražala preobrazba gospodarskih družb iz družbene v privatno lastnino. Mnoga velika podjetja so šla v stečaj, novonastala pa so se pretežno usmerjala v trgovanje z novimi trgi na tujem. Družbena odgovornost kot novodobna kultura gospodarskih družb se je rojevala le počasi in dobivala prve obrise le v večjih družbah, praviloma v tistih, kjer je bil že prisoten tuji kapital z novo poslovno filozofijo, ki je bila v tujini že uveljavljena.

NA KRATKO ...



Mojca Filipič Sterle, psihologinja in psihoterapevka, ki sedaj dela v Bruslju, nekdanja odgovorna urednica revije Otrok in družina. *Pomežik soncu* ima posebno mesto v mojih spominih in je gotovo ena najlepših pobud, ki smo jih ustvarili s sodelavci revije Otrok in družina, Zvezo prijateljev mladine Slovenije ter z zunanjimi sodelavci. Spomnim se ustvarjalne vznesenosti ob snovanju ideje, ki se je v nekem trenutku zlila v ime projekta – Pomežik soncu. Sledilo je nastajanje radijskih, televizijskih ter tiskanih oglasov, pa tudi velikih oglasnih panojev. Ko pa je Pomežik soncu začel nagovarjati srca dobrih ljudi tudi z naslovnice revije Otrok in družina, je bil krog sklenjen. Pomežik soncu je vsa leta svojega obstoja povezal veliko dobrega v velikem številu ljudi. To je verjetno njegova največja vrednost. Številni otroci in mladostniki so zaradi Pomežika dobili izkušnje, ki bi jim bile žal sicer nedostopne zaradi okoliščin, v katerih so odrasčali. Pomežik je postal del ustvarjalcev projekta, kot tudi njegovih uporabnikov, katerim je prinašal veselje in nove izkušnje. Želim si in verjamem, da bo projekt nadaljeval svoje poslanstvo. Srečno!

V iskanju strateškega partnerstva humanitarnemu projektu, ki je bil pripravljen na visoko strokovnem nivoju in je bil konkurenčen produkt za uresničevanje družbene odgovornosti podjetij, sprva nismo dobili sogovornikov. Uspešnejši smo bili pri dogovorih o sponzorskem sodelovanju.

Ko smo program predstavili Leku oziroma Novartis je njihova voditeljica Korporativnega komuniciranja ga. Katarina Klemenc v njem prepoznala vrednote, na katerih temelji poslovna filozofija Novartisa. Pomežik soncu je predstavila upravi in ta ga je že v letu 1999 podprla s sponzorskim prispevkom ter odtlej vse do danes prevzela vlogo strateškega partnerja te pobude.

Program je nadgradila s Sončkovim živžavom. To je prireditev za otroke, ki je v okviru Pomežika soncu potekala v času počitnic neposredno v letoviščih. Za Sončkov živžav so izdelali posebno grafično podobo v obliki sončka ilustratorke Jelke Reichman.

Položnice vsem

25. marca 1999 je bila organizirana tiskovna konferenca, na kateri smo program prvič predstavili javnosti. Brezplačno medijsko promocijo je podprla večina slovenskih medijev in s tem prispevala ogromen delež k uspešnemu zbiranju sredstev donatorjev.

Živo se spominjam dneva, ko so direktno pismo s položnico prejela prva gospodinjstva. To je bilo 1. aprila 1999. Z negotovostjo sem odšla na ZPMS, pripravljena na val ogorčenih prejemnikov. Na moje veliko olajšanje pa smo doživeli veliko pohval in spodbud.

Prvo leto

Odziv ljudi v Sloveniji na pobudo Pomežik soncu je bil izjemen. Na računu ZPMS so se pričeli zbirati prvi prispevki. Veliko je bilo klicev, s katerimi so ljudje izražali podporo, podjetja in ustanove pa so sporočala donacije. Veliko je bilo tudi takih, ki so prispevali v materialni obliki.

Tako se je do konca leta na računu ZPMS za letovanje otrok zbralo kar 273.317 evrov (65.323.000 tolarjev) in na osnovi sklepa Upravnega odbora ZPMS so bila vsa sredstva v celoti razporejena za letovanje 1650 otrok.

V organizaciji Zveze prijateljev mladine je v preteklosti letovalo več kot 30.000, v zadnjih letih pa 12.000 otrok na leto. *Zveza prijateljev mladine Slovenije je na osnovi Pomežika soncu pridobila status humanitarne organizacije, s tem pa tudi pravice do sredstev FIHA.*

Kaj še

ZPMS ima pri organizaciji letovanj dolgoletne izkušnje. Pa ne le pri tem. Z Bralno značko otroke vzpodbuja k branju, mladi raziskovalci zgodovine odkrivajo našo bogato dediščino, v otroškem parlamentu imajo besedo pri sooblikovanju šolske politike, za reševanje stisk in težav jim pomaga TOM telefon in še bi lahko naštevala paleto programov, s katerimi ZPMS lepša življenje otrok. Med njimi je tudi Pomežik soncu.

Naj zaključim: Kar je dobro ostane in postaja še boljše. Naj Pomežik soncu še naprej pomaga materialno prikrajšanim, invalidnim in otrokom s posebnimi potrebami do brezskrbnih počitnic skupaj z vrstniki!

Naj Pomežik soncu še dolgo objema otroke, da bodo v njihovih očeh žarele iskrice sreče.



NA KRATKO ...



Mario Galunič, TV urednik in voditelj, TV Slovenija. Na akcijo, znano pod imenom *Pomežik soncu*, imam res krasne spomine, saj sem v času, ko je pobuda nastala, vsak teden sodeloval z ZPMS in družinami, ki so nujno potrebovale pomoč za preživetje. In kolegom na Zvezi se je porodila ideja, da bi pred počitnicami leta 1999 odprli novo poglavje in da bi pomežiknili soncu. Vsem, ki so se kadarkoli ukvarjali z otroki v stiski, je bilo jasno, da je ena od težav njihovo kakovostno preživljanje prostega časa in počitnic. In ni hujšega kot gledati žalostne otroške oči, ko vrstniki hodijo na morje in se vračajo spočiti in zagoreli, oni pa te možnosti nimajo. Pomežik soncu je bil odgovor na to. In od takrat smo vsako leto skušali projektu pomagati, priti blizu ljudem in jih prepričati, da je vredno darovati tudi takrat, ko ne gre za nesrečo ene same družine. Posnetki otrok, ki so se imeli na letovanju fino, so poplačali vse skrbi in napore. Čestitam ZPMS-ju za to akcijo in upam, da ostane živa, dokler bo potrebna. In ker vidim, kako stvari v tej družbi tečejo, sem prepričan, da razlogov zanjo ne bo nikoli zmanjkalo.

Čas razigranih src in sijočih oči

Nekaj posameznikov in posameznikov, ki so tako ali drugače sodelovali na letovanjih v organizaciji Zveze prijateljev mladine Slovenije, smo vprašali po njihovih spominih na tisti čas. Preberite, kaj so nam povedali.

Saša Mikić, profesor zgodovine in sociologije na II. Gimnaziji, Maribor in specialist menedžmenta ter bivši predsednik ZPM Maribor. Na letovanjih otrok sem sodeloval kot vzgojitelj, pomočnik pedagoškega vodje in pedagoški vodja, zato se dobro zavedam pomena teh dni za otrokov razvoj. Takšne počitnice so zdravilne za telo in dušo. Imenitno vplivajo tudi na otrokovo samozavest. K temu prispevajo tudi bogati in raznovrstni programi, ki krojijo njihov prosti čas.

Že v preteklih desetletjih so otroci v kolonijah pridobivali veščine in spoznanja, ki bi jih ne dobili, če bi preživljali počitnice na morju s starši ali starimi starši. Pri Pomežiku so namreč sami s svojimi vrstniki in seveda tistimi, ki skrbijo zanje.

Ves čas pa morajo tudi sami sprejemati odgovornost za svoje odločitve. Ker otroci živijo v skupini, se hkrati učijo prilagajanja, sodelovanja, pa skrbeti za druge in tudi sami zase. Prav te veščine so vedno bolj zaželeni in jih pri mladih vedno bolj pogrešamo.

Nikoli pa ne bom pozabil vseh tistih otrok, ki so v okviru akcije Pomežik soncu prvič zagledali morje. Nikoli. Tega se ne da pozabiti.



Anton Toni Klančnik, strokovnjak za zaščito otrok na internetu, sedaj na začasnem delu v Haagu na Nizozemskem, kot otrok pa vsaj desetkrat v Pacugu. Imel sem srečo, da se je končno zgodilo tisto, kar sem si najbolj želel. Šel sem na morje, stal na pomolu, gledal galebe in ladje ter duhal slani zrak ... Lepega dne sem namreč odpotoval v obmorsko letovišče Pacug, kjer sem se naužil morskega zraka, spustil z vajeti svojo otroško igrivost in spoznal mnoge nove prijatelje. Verjetno kot otrok sploh ne bi videl morja, saj mi ga starši ob svojih skromnih prihodkih niso mogli omogočiti. Kot otrok sicer nisem živel v hudem pomanjkanju, kot dandanes mnogi otroci. Imel sem srečo, da sem ves čas čutil starševsko ljubezen. Starša sta imela mene in bratca zares rada. Tako nisva tako zelo boleče občutila vse družinske stiske ... Na letovanje z ZPM sva šla z bratcem večkrat in oba okusila modrino slanega morja v družbi prijateljev.

Danes si to želim za vse otroke, mladino. Jaz sem bil slišan in sem spoznal, kako je, ko na Črnem kalu iz avtobusa ugledaš morje med Koprom in Izolo ... Priznam, da si želim, da bi bili tudi danes vsi otroci slišani, da jim odrasli resnično prisluhnemo in jih slišimo. Tudi skozi 20. obletnico humanitarne programa Pomežik soncu z velikima začetnicama.



Hana Kerin, študentka sociologije, pedagogike in andragogike, prostovoljka pri Zvezi prijateljev Mladine Krško, iz Šentjerneja. Kot osnovnošolki mi je program Pomežik soncu omogočil brezplačno letovanje, zdaj pa svojo hvaležnost vračam tako, da sama pomagam pri izvajanju programa. Kot vzgojiteljica lahko rečem, da ni nič bolj iskrenega kot pogled, objem, zahvala, nasmeh otrok, ki s pomočjo tega programa nekateri tudi prvič vidijo morje. Ravno zato se mi zdi zelo pomembno, da Pomežik deluje in živi dalje. S tem programom in podobnimi programi namreč odrasli, ki nam je mar za otroke in mladino, lahko bistveno povečamo kakovost njihovih življenj. Predvsem pa jim lahko na žalosten in zagrenjen obraz pričramo nasmeh in srečo. Lepo in prav bi bilo, če bi vsak otrok ob začetku šolskega leta lahko povedal, kje je letoval. Ravno zato je nujno, da ohranimo in še naprej razvijamo Pomežik soncu, ki omogoča tudi otrokom manj bogatih staršev letovanje v planinah ali na morju.



Zlatka Rashid, upokojena novinarka, Maribor. V skoraj treh desetletjih sem v poletnih počitniških kolonijah v organizaciji Zveze prijateljev mladine Maribor preživela nepozabne dni z množico otrok iz Maribora in drugih koncev Slovenije. Druženja z dekleti in fanti različnih starosti, z otroki, ki še niso hodili v šolo, pa vse do skoraj že polnoletnih srednješolcev, so v mojih spominih med tistimi, ki so mi najljubši. Nikoli nočem pozabiti čudovitih poletnih dogodivščin v družbi otrok in mladostnikov, zaupnih pogovorov, veselja in smeha, pa tudi olajšanj zaradi težkih in grdih stisk, ki so jih mnogi hvaležno preložili name. Ni jih bilo malo, ki smo jim »zepe-mejevc« prav zato po vrnitvi domov lahko življenje spremenili na bolje.

Vedno bom hvaležna vsakomur, ki je kakorkoli prispeval, da smo lahko na počitnice v hribe, predvsem pa na morje peljali otroke, ki sicer morja zlepa ne bi niti videli, kaj šele ob njem preživeli nekaj nepozabnih dni v družbi vrstnikov in srčnih prostovoljcev.





Mag. Robert Trunkl, psiholog, dolgoletni direktor Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše, večletni predsednik DPM Koper, iz Kopra. Vse od leta 1971, ko sem začel kot študent psihologije dejavno sodelovati z DPM Koper, smo tudi v našem društvu zbirali denar, da bi lahko poleti na počitnice odšli tudi otroci iz socialno šibkih družin. Nekaj najlepšega je namreč sproščeno počitniško medvrstniško druženje. To so izkušnje, iz katerih mnogi črpajo vse življenje.

Nekateri, ki so zaradi Pomežika soncu šli prvič na počitnice, so danes že odrasli. Če se slučajno srečamo, se meni in ostalim vzgojiteljem iskreno zahvalijo za vse lepe urice, za takratne doživete, sproščujoče, ustvarjalne in aktivne počitnice, ki so jih preživeli v naši družbi in imajo nanje še vedno lepe spomine.

Potreba vsakega otroka je, da vsaj del poletnega časa preživi z družino, a tudi s svojimi sovrstniki, saj si takrat samostojno nabira izkušnje. Prav zato že vseh dvajset let podpiram akcijo Pomežik soncu, ki je številnim generacijam otrok omogočila brezskrbne počitnice.

Hvala, ker Pomežik soncu je, in naj še dolgo živi.



Vladimira Škof, prof. pedagogike, podpredsednica ZPM Metlika. Vesela sem, da »mežikam soncu« že vseh dvajset let. S to akcijo so se odprle nove možnosti za številne otroke, ki jim življenje ni prijazno. Na žalost se povečuje število otrok, ki jim starši ne morejo omogočiti brezskrbnih počitnic ob morju ali v planinah. Zelo pa mi je žal za otroke, ki jim starši ne dovolijo na nobeno od letovanj, čeprav bi bilo prav zanje še kako dobrodošlo. Še vedno je veliko staršev brez dela, z različnimi zdravstvenimi težavami, v družinah je vedno več nestrpnosti, napetih odnosov, v katerih se otroci počutijo ogroženi, prestrašeni in neboljani. Imam občutek, da se povečuje število otrok s posebnimi potrebami in drugimi težavami. Za te pomenijo počitnice olajšanje v novem okolju – da se vsaj za teden ali deset dni umaknejo iz svojega okolja in spoznajo tudi drugačne medsebojne odnose, kot so jih navajeni doma, da začutijo, da so enaki drugim otrokom v skupini, navežejo prijateljske stike z vrstniki. Nemalokdaj odkrijejo, da znajo tudi sami kaj uspešno narediti, utrjujejo svojo samozavest in vero vase in druge. Zato vsem in vsakemu posebej, ki podpirate in ohranjate ta projekt – PRISRČNA HVALA.



Nace Breitenberger, učitelj razrednega pouka, prostovoljec, pedagoški vodja 24-krat v Ankaranu in več kot desetkrat v Nerezinah, iz Idrije. Možnosti za zdrave, vesele, raziskovalne in nepozabne počitniške dneve številnih generacij otrok in mladostnikov ustvarjamo v Zvezi prijateljev mladine Slovenije že več kot 60 let. S posebnim ponosom pa izpostavljamo naš izvirni program Pomežik soncu.

V okviru tega so v 20 letih zbrana sredstva številnih dobrotnikov in donatorjev oplemenitili naši prostovoljci, ki leto za letom svoj čas namenjajo spremljanju in vodenju mladih na počitnicah v počitniških domovih ZPM. Tako zbrana sredstva za tisoče otrok ne pomenijo le bogatega darila – so zaklad.

Da bi pomagali staršem, ki sami niso zmogli pokriti stroškov letovanja svojim otrokom, smo v letu 1999 prišli na to izvirno zamisel zbiranja sredstev. Za nekaj let – smo menili – do takrat, ko bomo v naši domovini vsi lažje in lepše zaživel! Vendar se je teh let, ko bi mnogi otroci brez Pomežika soncu ne videli morja, nabralo že odločno preveč. In temu ni videti konca! A to je že druga zgodba – obvezna naloga, seveda tokrat ne za prostovoljce ZPMS.



Lili Milošević, mag., prof. inkluz. pedag., predsednica Društva prijateljev mladine Murska Sobota, Murska Sobota. Na počitnicah še sonce sije lepše. Vsaj tako se zdi otrokom, še posebej tistim, katerih starši ali skrbniki ne morejo nuditi počitnic na morju. V Pomurju je žal še vedno veliko socialno šibkejših družin. Socialne stiske zelo posežejo v temeljne otrokove potrebe, med katerimi ima brezskrbno preživljanje počitniškega časa še posebno mesto. Sredstva Pomežik soncu pomagajo odpravljati krivice neenakosti, saj našim otrokom omogočajo preživljanje počitnic v Otroškem počitniškem domu Murska Sobota v Baški na otoku Krk. Tam uživajo morje in sonce, se družijo in svobodno ustvarjajo. Vsaj v času letovanja se razlike družbenih statusov stopijo in otroci postanejo le otroci. S tem doživijo pozitivno izkušnjo, ki jim pomaga zgraditi zaupanje vase, v prijateljstvo med ljudmi in v prihodnost za vse. Ja, tako zelo pomembne so za pomurske otroke počitnice v Baški!



SPONZORSTVO IN DONATORSTVO

Lea Štumberger

Družbena odgovornost je konkurenčna prednost in temeljna vrednota naše civilizacije

Kdor pomaga drugim, pomaga sebi

Piše: Lea Štumberger, predstavnica za odnose z javnostmi ZPMS

Družbena odgovornost in etika sta v slovenskih podjetjih vse bolj pogosta praksa in podjetja si vse bolj želijo vračati in prispevati v okolje.

Narejenih je bilo že več raziskav, ki dokazujejo, da družbena odgovornost lahko znatno pripomore k uspehu podjetja, in sicer tako, da izboljša poslovanje in ustvari zaupanje v podjetje. Evropska komisija je v tako imenovani Zeleni knjigi že zapisala, da gre pri družbeni odgovornosti podjetja za koncept delovanja, ki ga podjetje izbere prostovoljno in ne zgolj na podlagi predpisov. Zato nam je v veliko zadovoljstvo, ko se na nas obrača vse več posameznikov in podjetij, ki si želijo za družbo narediti nekaj dobrega iz osebnih vzgibov. Zanimivo je, da je vse več tudi takih podjetij, ki svoje odgovornosti ne želijo izpostavljati.

Trend gre namreč v to smer, da je podjetjem ključnega pomena lojalnost in motivacija zaposlenih, to pa posledično prinaša naklonjenost izven podjetja. Opažamo pa tudi, da je družbena odgovornost podjetja v veliki meri odraz vodilnih. Večja kot je osebna odgovornost in motiviranost vodilnih, večje je zavedanje in poslušnost podjetja za družbeno dogajanje. Tukaj nastopi tudi moment, ko z našimi donatorji in sponzorji stkemo zelo tesna in dragocena prijateljstva, saj nas združujejo tudi osebne vrednote.

Vsaka družina in vsi otroci si zaslužijo kakovostno življenje, zato si želimo, da se tisti, ki v podjetjih odločajo o donacijah za naše programe, še bolj zavedajo, da je njihova pomoč šibkejšim tudi njihova odgovornost in da je poleg lastnega ugleda pomembna zavest o pomoči sočloveku v stiski kot temeljni vrednoti naše civilizacije. Vse bolj se namreč izkazuje, da s tem, ko podjetja pomagajo drugim, pomagajo tudi sebi – zmagovalna situacija za vse! Ne nazadnje si podjetja z donatorstvom za 0,3 odstotka lahko zmanjšajo osnovo za odmero davka od dobička.

Ob tako pomembni obletnici našega programa Pomežik soncu se v imenu ZPMS in vseh družin ter otrok želim zahvaliti vsem donatorjem in sponzorjem – za vse dragocene prispevke, ki lepšajo otroštva in rišejo nasmeh vsem nam. Tudi zaradi vas lahko uresničujemo naše poslanstvo in izpolnjujemo naše cilje – za srečno otroštvo vseh otrok. Hkrati pa vabim še vse ostale, da se nam pridružite in pomembno prispevate k razvoju in lepšemu jutri družin in otrok v stiski.

NA KRATKO ...



Tina Cipot, vodja področja Korporativnega komuniciranja, LIDL Slovenija, Ljubljana. Veselje otroka, ko prispe na počitnice, je neizmerno. Tam ga čakajo številne dogodivščine in prijateljske vezi, nastajajo nepozabni spomini. Lidl Slovenija želi v svojem družbeno odgovornem delovanju poskrbeti, da bo sreče na otroških obrazih čim več.

Zato smo z Zvezo prijateljev mladine Slovenije prijatelji že vrsto let. Projekt Pomežik soncu nas je pritegnil, ker lahko z doniranimi sredstvi poskrbimo, da tudi otroci s posebnimi potrebami, ki potrebujejo spremljevalca, doživijo nekaj sproščenih počitniških dni. V ta namen smo v letošnjem maju sredstva od odprodaje izdelkov Lidlove blagovne znamke Lupilu namenili za brezskrbne počitnice teh otrok, podprli pa bomo tudi koncert Dan za rock, katerega namen je zbiranje sredstev za program Pomežik soncu.

Ponosni smo, da tudi lidlovke in lidlovci že nekaj let skrbimo, da so počitniški dnevi v otroškem letovišču Pacug, ki ga vodi ZPM Vič-Rudnik, še prijetnejši. Vsako leto spomladi namreč organiziramo delovno akcijo in se lotimo prenavljanja in urejanja letovišča. Kujemo tudi že načrte za prihodnost, ko bo otroke še bolj pogosto obiskal naš Zdravko Lidl, ambasador zdravega in zabavnega načina življenja, in jih navduševal nad uravnoteženo hrano in gibanjem.



Vanja Lombar, generalna direktorica OMV Slovenija. Ob 20-letnici udejstvovanja pri humanitarnem programu Pomežik soncu posameznikom, ki skrbijo za njegovo uspešno delovanje, iskreno čestitamo. V OMV Slovenija smo izjemno ponosni, da že drugo leto zapored sodelujemo pri tem projektu. Z Zvezo prijateljev mladine Slovenije pa že okroglih 10 let. Veseli nas, da lahko svojo zavezo k družbeni odgovornosti izpolnjujemo v sodelovanju s člani Kluba zvestobe OMV SMILE & DRIVE in tako skupaj ustvarjamo pomenljivo dobrodelno zgodbo. V dveh letih bomo poletne počitnice omogočili več kot 500 otrokom. Upamo, da nam bo s skupnimi močmi tudi v prihodnje uspelo mladim omogočiti nepozabna doživetja.

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*



Omogočimo počitnice vsem otrokom!

Vaš **SMS**
otrokom prinese

sonce, Morje, Smeh.

Pošljite ključno besedo

POMEZIK5 na 1919

in prispevali boste 5 EUR

za počitnice otrok

iz socialno ogroženih družin.



Dolgoletni partner akcije:



član skupine Sandoz

www.zpms.si, info@zpms.si

DRUŽENJE

Mag. Franc Hočevar

Kar 11 let je bil predsednik ZPMS

Hura, gremo na morje!

Piše: Anita Žmahar

Počitnice so za otroke in tudi odrasle zmeraj nekaj prekrasnega. Domala vsi se že dolgo prej neskončno veselimo dneva, ko se odpravimo na morje, v hribe ali na daljše potovanje. Navadno pridemo nazaj polni novih vtisov, doživetij in svežih misli ter pripravljeni na nove izzive.

»Bilo bi prav, da bi imel vsak otrok možnost za sproščene, ustvarjalne in varne počitnice. Na srečo jih prireja ZPMS za otroke, ki brez te organizacije v času šolanja ne bi videli morja,« je začel mag. Franc Hočevar, ki je bil kar enajst let (med leti 2001 in 2012) predsednik Zveze prijateljev mladine Slovenije, en mandat je bil tudi njen podpredsednik.

»Predsedovanje sem sprejel v nekem, rekel bi, občutljivem obdobju, ko je bilo treba ohraniti vlogo te organizacije oziroma okrepiti njeno verodostojnost. Tudi finančno stanje ni bilo dobro. Pojavljali so se očitki, da je ZPMS staromodna organizacija, ki nima pravih zamisli in programov. Ampak imeli smo nekaj čudovitih biserov, nekaj smo jih še dodali, recimo *Bralna značka, Natečaj Evropa v šoli, Pomežik soncu, Otroški parlament*, projekt *Zemljo so nam posodili otroci, TOM - telefon za otroke in mladostnike*, spodbujali smo mlade raziskovalce v osnovni šoli in še marsikaj,« našteva in se vpraša, koliko ljudi sploh ve, da je bil recimo *Pikin festival v Velenju* program ZPMS? »Ali pa, da smo zasnovali *Hišo zavetja Palčica*, v kateri najdejo varno zavetje zlorabljeni najmlajši otroci?«

Poudari, da je bila ta tako imenovana varna hiša za otroke takrat v našem okolju čisto nekaj novega. »Projekt nam je uspelo uresničiti skupaj s centrom za socialno delo Grosuplje in s podporo pristojnega ministrstva, Mercator pa nam je podaril hišo in opremo.«

Franc Hočevar je prepričan, da si je Zveza zaradi dolgoletnih, uspešnih projektov pridobila zaupanje širše javnosti. Leta 2009 jih je razveselila raziskava javnega mnenja Unicefov barometer, ki je pokazala, da je med slovenskimi humanitarnimi organizacijami najbolj zaupanja vredna prav ZPMS.

Delati dobro

»Prizadevali smo si, da bi nadaljevali in še nadgrajevali dejavnosti, ki so bile smiselne in dobre.« Njihova stalnica pa so vsekakor letovanja, v katera vključujejo tako otroke in mladostnike iz

socialno ogroženih družin kot tiste s posebnimi potrebami in/ali z zdravstvenimi težavami. Otroke najdejo s pomočjo centrov za socialno delo, zdravstvenih domov in v sodelovanju s šolami.

»Izpeljali smo še nekaj medgeneracijskih taborov, na katerih so se družili starejši ljudje z mladimi. Za vse je bila to zelo lepa izkušnja. Z nami je doslej sodelovalo na tisoče prostovoljcev, pa tudi visoko usposobljenih ljudi, od pedagogov in vzgojiteljev do zdravstvenih delavcev. In vsi ti so pripomogli k slovesu zanesljive organizacije, ki je preživela tudi turbulentne čase in še naprej razvijala dobre programe,« pravi Franc Hočevar, ki je častni član Zveze prijateljev mladine Slovenije in član uprave Ustanove »Fundacija ZPMS za otroke in družine v Sloveniji«.

Prepričan je, da bi moral vsak otrok imeti priložnost nekaj dni počitnic preživeti v drugem okolju, brez družinskih članov.

»Tako si nabirajo dragocene izkušnje. Ne samo, da so se mnogi otroci na letovanjih naučili plavati, naučili so se tudi čisto praktičnih stvari, recimo pospravljati sobo, si prišiti gumb in skrbeti zase in svoje stvari.«

Večkrat je obiskal različna letovanja in opazil, da otroci prav uživajo v urejenem sistemu, celo v tem, da morajo čakati v vrsti za hrano ali da morajo po jedi pospraviti svoj pladenj. »Marsikdo do takrat še ni prespal nikjer drugje kot v svoji domači postelji. Kaj šele, da bi bil v sobi z drugimi.« Poudari, da na ta način čisto mimogrede otroci dobivajo življenjske izkušnje o tem, kako je živeti v kolektivu, kjer mora vsak posameznik prevzeti del nalog. To se mu zdi odlična priložnost za socializacijo otrok. »Tudi ocenjevanje urejenosti sob večina vzame za dobro, kot igro, morajo pa sodelovati vsi, ki so v sobi.«

Doda, da je podoben sistem tudi pri taborniki ali gasilcih. »Temu dogajanju sledim pri vnukinji in vnuku. Tudi tam imajo mnogo dobrih elementov samovzgoje in kolektivne odgovornosti, naučijo se prispevati k skupnosti. To so reči, ki mladim še posebno v današnjem času zelo koristijo,« trdi mag. Hočevar.

Končno pa meni, da daje letovanje mladim priložnost, da izboljšajo svojo samopodobo in da odkrijejo v sebi lastnosti in talente, za katere morda niso vedeli, da jih imajo. »Ob večerih pripravijo nastope in vsak ima priložnost pokazati, kaj zna: pojejo, igrajo, recitirajo, čarajo ... Mnogim je lažje nastopati pred vrstniki, s katerimi se šele spoznavajo, kot če bi se izpostavili v domačem okolju oziroma pred sošolci.«

Med pozitivne učinke organiziranih letovanj Franc Hočevar prišteva še dejstvo, da številni otroci nikoli ne bi bili deležni toliko raznovrstnih, zanimivih in veselih doživetij, če bi morali

Mag. Franc Hočevar:

»Vsak otrok bi moral imeti priložnost nekaj dni počitnic preživeti v drugem okolju, brez družinskih članov!«



Vsako letovanje otrokom in mladini koristi. Dobro vpliva na telo in možgane!

vse plačati starši. S pomočjo donatorjev, podjetij in posameznikov ter s sofinanciranjem zdravstvene zavarovalnice gre lažje.

Otroci in mladostniki iz socialno zelo ogroženih družin letujejo brezplačno. »Vsako leto smo omogočili letovanje in šolo v naravi 30 tisoč otrokom, to je nekaj čudovitega.«

Imaš kaj časa?

Kakovostno preživljanje prostega časa v današnjem času ni kar nekaj samoumevnega, zato je treba otroke spodbujati k temu, da prosti čas izkoristijo po svojih željah, je prepričan sogovornik. »Seveda pa sploh morajo imeti prosti čas. V resnici ga imajo čedalje manj zase. Šolski programi so vse bolj zahtevni, otroci pa so obremenjeni še z obšolskimi dejavnostmi, krožki, treningi. Te dejavnosti pa so vse usmerjene.«

Mag. Hočevar pravi, da otroci pogosto nimajo priložnosti, da bi razvijali nove veščine. »Mislim, da se mora prosti čas odvijati brez vnaprej predvidene aktivnosti. Nekateri gredo pa v drugo skrajnost; ker niso nikamor vključeni, se dolgočasijo in obenem ne morejo razvijati svojih potencialov. Žal se dogaja, da številni ne vedo, kaj bi delali, če jim odvzameš telefon.«

Po Hočevarjevem mnenju nam sodobna tehnologija dela veliko škodo, tako odraslim kot otrokom in mladostnikom. »Ne bi smeli dovoliti, da nam tempo diktira neka mehanska naprava. Namesto da bi posvečali pozornost drug drugemu, buljimo v naprave, ki nadomestijo vsako socialno emocijo.« Po njegovem bi se morali otroci osredotočiti na bistvene stvari: na učenje, ko je to potrebno, in vedno, ko se za to le pokaže priložnost, za pogovor in sporazumevanje s starši, prijatelji, sošolci itd.« Pogovori so temelj, ne pa prenosni telefon,« je kritičen Franc Hočevar.

A hkrati poudari, da bodo zaradi splošne družbene situacije projekti, ki jih razvija Zveza prijateljev mladine Slovenije, zlasti pa vrednote, ki jih razširja, vedno bolj pomembni. Hvaležen je posameznikom in podjetjem, ki so v vseh teh desetletjih z donacijami pripomogli, da so lahko širili programe ZPMS.

Spominja se, da so jih številna podjetja poiskala kar sama. »In to najprej tuja, ki so pri nas pognala korenine in so iskala priložnost, da se pojavijo v dobrih projektih. Z Niveo smo, recimo, odlično sodelovali; se spomnite tiste akcije z rokami? Farmaceutvska družba Lek je vsa leta z nami v akciji *Pomežik soncu*. Seveda so še mnoga druga podjetja, vseh ne morem naštet. In zanimivo, niti niso iskala kakšnih protiuslug ali svojih donacij obešala na veliki zvon.«

Prepričan je, da je prava donacija skrita očem javnosti, hkrati pa je prav, da se pohvali tiste, ki so družbeno odgovorni. »No, seveda, vsak prispevek šteje. In vsak evro pride prav,« je hvaležen tudi posameznikom, ki so darovali evro ali dva.

»Nikakor pa ne sme humanitarna organizacija postati žrtev marketinških ambicij sponzorjev. Še vedno sem mnenja, da je prava humanitarna dejavnost tista, ki je sposobna preživeti sama, s pomočjo močne ideje ter socialnega in prostovoljnega zavezništva. Če ta dobi tudi širše dimenzije, še toliko boljše.«

In dodaja, da so pravi projekti tisti, ki živijo v konkretnem okolju s konkretnimi ljudmi – to so tisti, ki dajejo, in tisti, ki sprejemajo. »In tistim, ki dajejo, se to ne zdi nič posebnega, tako kot se tistim, ki pomoč sprejemajo, ne zdi, da jih ta pomoč kakorkoli obremenjuje,« je trdno prepričan Franc Hočevar.



ENAKI POGOJI ZA VSE

Prim. mag. Martin Bigec

Zdravniška oskrba

Letovanje na recept

Piše: Anita Žmahar

Otroci in mladostniki, ki gredo na počitnice z Zvezo prijateljev mladine zaradi zdravstvenih razlogov, se domov vračajo v boljši fizični kondiciji, zagotovo pa s številnimi lepimi doživetji, s katerimi se lahko na začetku šolskega leta pohvalijo sošolcem. Druženje z vrstniki, pridobivanje novih socialnih veščin, odkrivanje skritih talentov, spletnje prijateljstev, sodelovanje v skupini, je le nekaj neprecenljivih izkušenj, ki jih dobijo otroci na zdravstvenih letovanjih.

Namen zdravstvenega letovanja je, da se okrepi zdravje in omili težave, ki jih ima otrok, ter prepreči morebitne posledice kroničnih obolenj. To je tako imenovana sekundarna preventiva, razloži bistvo zdravstvenih letovanj prim. mag. Martin Bigec, dr. med., specialist pediater, ki že 30 let sodeluje z Zvezo prijateljev mladine Maribor.

Na prvem letovanju, junija 1988, se je znašel po naključju, ker je moral kot zdravnik izmene letovanja na hitro nadomestiti kolegico. Od takrat je stalni član zdravstvene ekipe.

Na zdravstveno letovanje šolski zdravniki oziroma pediatri napotijo otroke zaradi ponavljajočih se bolezni zgornjih dihal in ušes, spodnjih dihal zaradi pogostih angin, bronhitisov in podobno, obolenj sečil, kožnih bolezni, kot so atopični dermatitis in impetigo, ter alergijskih bolezni dihal ali prebavil. Napoteni so tudi otroci, pri katerih opazijo zaostanek v rasti, teži, neješčost, preveliko težo, slabo držo, pa tudi tisti, ki okreva po zdravljenju v bolnišnici po poškodbi ali operativnem posegu.

Kot pravi sogovornik, zadnja leta med zdravstvenimi težavami opažajo več psihičnih težav, motenj hranjenja in motenj avtiističnega spektra.

Število mest na organiziranih letovanjih določi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), ki program tudi financira. Zdravniki pošljejo napotnice otrok na območne enote zavarovalnice, glede na otrokovo težavo lahko tudi predlagajo kraj letovanja. Posebna komisija pregleda in odobri predloge ter odločitev sporoči organizatorju letovanja, pojasni Martin Bigec.

Enaki pogoji za vse

Ob tem omeni dogodke izpred štirih ali petih let, ko je zaradi nekaj odkritih primerov neupravičenega napotovanja Zavod za zdravstveno zavarovanje predlagal poostrežve kriterijev. »Med pediatri je završalo. Zdelo se nam je nezaslišano, da bi lahko omogočili letovanje samo otrokom, ki imajo kronično bolezen, ki so večkrat hospitalizirani in morajo redno jemati terapijo, poleg tega pa bi morali zagotoviti, da bo letovanje prineslo zagotovljen učinek. Si predstavljate, kako malo otrok bi lahko poslali,« je še vedno ogorčen sogovornik.

Na srečo predlog ni bil sprejet. Zdaj v dogovoru z ZZZS in Strokovnim kolegijem za pediatrijo velja, da se lahko letovanja udeleži otrok, ki je zaradi iste zdravstvene težave vsaj dvakrat v letu obravnavan v ambulantni in je to zapisano v njegovi zdravstveni kartoteki. »Do letovanja so upravičeni tudi sicer zdravi otroci iz neurejenih ali socialno šibkih družin, saj se praviloma slabše prehranjujejo, bivajo v neprimernih prostorih, lahko se soočajo z nasiljem ali so čustveno in socialno zanemarjeni. Vse to pa še kako vpliva na njihovo bodoče zdravje.«

Finančno stanje družine pri napotitvi na zdravstveno letovanje ne igra vloge, kar Martin Bigec zelo zagovarja. »Prav je, da družba ne skrbi samo za hudo bolne, ki potrebujejo bolnišnično zdravljenje, pač pa tudi za tiste, ki bi lahko zboleli ali bi se jim stanje lahko poslabšalo, pa se na ta način zdravje okrepi.« Razlika je le v tem, da imajo otroci, ki izhajajo iz res težkih razmer, brezplačne počitnice, pri ostalih pa starši doplačajo minimalen znesek.

Sonce, gibanje in blaga klima

Najugodnejši pogoji za izboljšanje zdravja so v obmorskih krajih. Mariborska zveza prijateljev mladine otroke pošilja v letovišče na Materado pri Poreču (VIRC Poreč). »Učinek klimatskega zdravljenja je boljši zaradi prepleta več zdravju koristnih dejavnikov: sonca, gibanja v naravi in mediteranske klime. Ustrezna vlažnost zraka, eterična olja rastlinja in dreves ter slana vodna para ugodno vplivajo na organizem. Z organiziranimi igrami se razgibajo, s pomočjo fizioterapije, kinezioterapije in telesne vadbe izboljšajo motorične spretnosti in telesno koordinacijo, naučijo se plavati ali izboljšajo tehniko plavanja.«

Zelo pomembni so tudi socialni stiki. V skupinah je od 250 do 400 otrok od petega do 18. leta, ki skupaj preživijo deset dni. Učijo se bivati v skupini, spoznavajo hierarhijo odnosov, upo-

Prim. mag. Martin Bigec, dr. med., specialist pediater:

»Nekateri otroci šele na letovanju spoznavajo smernice zdrave prehrane. Zanje je šok že to, da dobijo kompletno kosilo, od juhe naprej. Da ne omenjam, koliko jedi sploh ne poznajo, ker jih doma nikoli ne jedo ...«



Nekateri otroci so prvič od doma, prvič morajo sami poskrbeti za svojo higieno in za svoje stvari, skrbeti za red v sobi.

števati morajo dnevni in hišni red. Pri tem opažajo, da celo starejši otroci slabo obvladajo vsakdanje veščine.

»Nekateri otroci so prvič od doma, prvič morajo sami poskrbeti za svojo higieno in za svoje stvari, skrbeti za red v sobi. Nekateri šele tu spoznavajo smernice zdrave prehrane. Zanje je šok že to, da dobijo kompletno kosilo, od juhe naprej. Da ne omenjam, koliko jedi sploh ne poznajo, ker jih doma nikoli ne jedo ... Pa se počasi vsemu privadijo. In prav je tako.«

Omeni še, da s kolegi ugotavljajo, kako pogosto so starši slab vzgled otrokom. Vse več otrok ima preveliko težo, hkrati pa jedo samo izbrano, večinoma zelo nezdravo hrano. V mnogih družinah otrok ne spodbujajo k telesni aktivnosti, ne omejujejo jim uporabe telefonov ali računalnikov, po drugi strani pa so izredno zaščitniški. »Presenečen sem nad tem, koliko staršev podpira kajenje svojih mladoletnih otrok. Celo 14- ali 15-letnikov!? Pred odhodom prosijo, da njihovemu otroku pustimo kadi, ker drugače ne bo šel. Kajenje je seveda prepovedano, in če koga zalotimo, gre takoj domov. Na stroške staršev. Potem se pa naj doma pomenijo ...« je odločen mag. Martin Bigec.

Še zdaleč ne smemo zanemariti psiholoških učinkov skupnih počitnic, kot so navezovanje stikov med sovrstniki, upoštevanje vlog in medsebojnih odnosov v skupini. »Danes imajo otroci zelo malo priložnosti živeti v skupnosti. Tu pa imajo priložnost družiti se z vrstniki z različnimi težavami in oviranostmi. Tudi otroke s posebnimi potrebami vključujemo v običajne skupine. Še zlasti za pubertetnike, ki se 'iščejo', so taka druženja koristna,« našteva prednosti organiziranega letovanja sogovornik.

Ambulanta na terenu

Ambulanta v mladinskem letovišču deluje kot ambulanta na terenu matičnega zdravstvenega doma in je z njim računalniško povezana. Kot našteva dr. Bigec, zdravstveno ekipo običajno sestavljajo medicinska sestra, pri večjih skupinah sta dve, eden ali dva pripravnik iz zdravstvene šole ter specialist pediater ali specialist šolske medicine, lahko pa tudi fizioterapevti, dietetiki ipd. ... Udeležba se jim šteje le osem ur, čeprav so pravzaprav dežurni vseh 24 ur.

»Nekateri pa smo prostovoljci in koristimo dopust, kot recimo jaz, odkar sem zaposlen na kliniki za pediatrijo, in ne več v zdravstvenem domu,« še pove in doda, da ima vedno kaj delati. »Ukvarjamo se z najrazličnejšimi težavami, od zlomov, zvinov, angin, odstranjevanja tujkov; če je potrebno, zašijemo manjše rane, opravimo osnovno laboratorijsko diagnostiko. Ne samo pri otrocih, skrbimo tudi za vso ekipo odraslih spremljevalcev, vzgojitelje, pedagoge, kuharice. Starši vedo, da bo za otroke dobro poskrbljeno. Ambulante so opremljene s sodobno opremo in pripomočki, zato se lahko letovanje brez bojazni udeležujejo tudi otroci z alergijami, epilepsijo, celiakijo, astmo, atopičnimi dermatitisi, kronično črevesno boleznijo, cerebralno paralizo, vedenjskimi ali drugimi psihičnimi motnjami. Zdravila, ki jih otroci prinesejo s seboj, jemljejo pod nadzorom medicinske sestre. Ob morebitnih hujših poškodbah otroka prepeljemo v najbližji zdravstveni dom ali bolnišnico. Na srečo se to redkeje zgodi. Pred odhodom na letovanje preverimo otrokovo zdravje in tudi ob vrnitvi vsak otrok dobi podroben zdravniški izvid, z navodili, kako ravnati doma,« zatrdi dr. Martin Bigec.



LETOVANJE ZA VSE

Dr. Albert Mrgole

S Pomežikom gredo lahko na morje ali v gore tudi otroci s posebnimi potrebami

Nihče ne bi smel ostati brez počitnic!

Piše: Urša Blejc

»Res se ne bi smelo dogajati, da si starši ne bi mogli privoščiti počitnic za svoje otroke,« poudarja psiholog, sociolog in družinski terapevt dr. Albert Mrgole iz Zavoda Vežal. Ker pa se to žal kljub vsemu dogaja, so prav letovanja, ki jih omogoča Zveza prijateljev mladine Slovenije, za marsikaterega otroka edina priložnost za občutek, da to sproščeno doživetje pripada tudi njemu.

Dostikrat gre za otroke iz družin, ki živijo v revščini in na počitnice sicer v resnici ne bi mogli. Zanje je pomembna že izkušnja, da lahko gredo na morje ali pa v gore, in občutek, da jim to pripada, razlaga dr. Mrgole.

»Poleg tega ti otroci živijo v nenehnem vzdušju odtegotovanja, zavedanju česa vse ni in česa vsega ne bodo mogli doživeti. To je precej težko, moreče. Počitnice jim omogočijo sproščenost in veselje, ki zmanjša to težo vsakdanjika. Gre tudi za druženje in občutek, da niso izločeni, da nekdo poskrbi zanje in da imajo vse, kar spada v neko počitniško doživetje,« še pove.

Ugotavlja, da je že sama sprememba okolja pomembna. »Saj gremo vsi na dopust, da se nam tam dogaja kaj novega.«

Olajšanje tudi za starše

Staršem oziroma skrbnikom otrok, ki se vsakodnevno ukvarjajo s preživetjem in povsem eksistenčnimi težavami, pogosto zmanjka moči za vse drugo in to se lahko pozna tudi v odnosih z otroki.

Dr. Mrgole meni, da jim letovanje, na katerega lahko pošljejo otroke, omogoči, da se nekoliko razbremenijo. »Gre za neznošen pritisk, da bi otrokom morali nekaj omogočiti, pa jim tega ne moremo. Še enkrat poudarjam, da to ni pravično in se v družbi, kot je slovenska, ne bi smelo dogajati. Ampak tako je in ti starši se zaradi tega spopadajo z občutki krivde, nezmožnosti in padcem osebne vrednosti.« V tem smislu letovanja pomagajo tudi njim.

Počitnice so univerzalna potreba

Letovanje je lahko edinstvena izkušnja tudi za otroke s posebnimi potrebami. Gre seveda za raznovrstno skupino otrok z različnimi posebnostmi in primanjkljaji – a se od ostalih otrok

prav nič ne razlikujejo po potrebi za počitniška doživetja in odmik od vsakdana. Tudi za njihove starše je oddih redka dobrina in razbremenitev.

Glede tega, kako jim to omogočiti, pa dr. Mrgole razloži, da je tu več različnih pristopov tudi glede na to, kakšne so potrebe teh otrok.

Otroci s cerebralno paralizo, denimo, potrebujejo posebno skrb in posebne spremljevalce, slepi in slabovidni imajo spet malce drugačne potrebe.

A za vsakogar so počitnice, kjer morda dobijo tudi zadolžitve in odgovornosti, posebna izkušnja. »Pomembno je, na kakšen način je letovanje organizirano in kako na njem dobijo neke nove možnosti in občutek pripadnosti, enakovrednosti. Na vsak način to pripada prav vsem.«

Okoli 80 na leto

Ob dobri pripravi so otroci s posebnimi potrebami na letovanju skupaj z otroki brez teh primanjkljajev. Na Zvezi prijateljev mladine so nam povedali, da je takšna tudi njihova praksa. Njihovih letovanj se vsako leto v povprečju udeleži od 50 do 80 otrok s posebnimi potrebami. Skupino zaradi tega nekoliko zmanjšajo, a otroci so tu pomešani.

Seveda otoke, ki ne morejo brez spremljevalca, le-ta spremlja tudi na letovanju. Na Zvezi so prepričani, da izkušnja lahko vse obogati, ne nazadnje pa vse otroke naredi tudi bolj odprte do drugačnosti, kar spreminja družbo kot tako ...

Odpiranje vrat

Potrebna je seveda dobra organizacija in priprava vseh otrok, da vedo, s kom se bodo srečali in jih zato lažje sprejeli, opozori dr. Mrgole. Ljudje, ki to vodijo, morajo biti teh priprav vešč.

»To je nekaj, kar nam morda kot družbi manjka, sprejemanje različnosti in empatija.«

In vendarle še nekatere druge izkušnje kažejo, da lahko drug z drugim živimo v sožitju. Pri tem izpostavi primer iz mesta, kjer živi – Kamnika, kjer je zavod, specializiran za vzgojo, izobraževanje in celostno usposabljanje otrok in mladostnikov z gibalno oviranostjo ali z različnimi dolgotrajnimi obolenji.

»Ta center živi z mestom. Mesto je odprlo vrata tem otrokom in jim omogoča, da so pri pouku z ostalimi, da niso izločeni ... To

Dr. Albert Mrgole:

»S Pomežikom gre vsako leto na letovanje v povprečju od 50 do 80 otrok s posebnimi potrebami. Skupino zaradi tega nekoliko zmanjšajo, a otroci so tu pomešani. Zaradi tega postanejo otroci bolj odprti do drugačnosti, kar spreminja družbo kot tako ...«



Letovanje je lahko edinstvena izkušnja tudi za otroke s posebnimi potrebami. Gre seveda za raznovrstno skupino otrok z različnimi posebnostmi in primanjkljaji, a se od ostalih otrok prav nič ne razlikujejo po potrebi za počitniška doživetja in odmik od vsakdana. Tudi za njihove starše je oddih redka dobrina in razbremenitev.

je miselnost, ki se še razvija. Treba je odpreti vrata, podpirati ta prijazen odnos do drugačnosti in seveda pomagati, ko nekdo potrebuje pomoč. Tu se razvijajo neki novi tipi odnosov in nove izkušnje. Če nekomu lahko pomagamo, nas to bogati oziroma nas dela boljše.«

Sogovornik meni, da je to nujno za krepitev emocionalne inteligence ali srčne kulture, tega, kar nam kot družbi zelo manjka.

Red in pravila

Kaj pa otroci z vedenjskimi in učnimi težavami?

»Verjetno je to celo najbolj številčna skupina, ki hodi na letovanje,« ugotavlja sogovornik. »Vodje teh letovanj so usposobljeni oziroma imajo vse potrebne veščine, da v nekem bolj sproščenem okolju, ki ni storilnostno naravnano in ni šolsko okolje, vseeno vzpostavijo red, pravila, meje in avtoriteto. To je za te otroke pomembno. Učijo jih na izkušnjah, na vsakdanjih situacijah, da vse to sprejmejo in ugotovijo, da je zanje dobro.«

Na letovanju tako otroci dobijo drugačno izkušnjo, ko spoznajo, da jim podrediti se avtoriteti in sprejeti neka pravila, lahko koristi in da koristi tudi njihovemu dobremu počutju in večji povezanosti v skupini.

Popotnica za vse življenje

Po počitnicah, ko se vsi ti otroci vrnejo domov, tudi del te izkušnje prinesejo s seboj.

»Včasih nas kakšna izkušnja, ki smo jo doživeli v otroštvu, spremlja vse življenje in smo hvaležni zanjo. Velikokrat se niti ne zavedamo tega, kaj smo dobili, tako da tukaj seveda nimamo nekih načinov, da bi to merili. Vse te aktivnosti in vsi ti programi pa so organizirani v dobri veri, da za te otroke naredimo nekaj dobrega in da del tega odnesejo tudi domov.«

Iz besed otrok, ki o tem spregovorijo, se pogosto odraža globoka hvaležnost.



Urška Vrtačnik iz ZPM Ljubljana Vič-Rudnik



Uroš Brezovšek iz ZPM Krško

Spremljevalec je tudi otrokov zaupnik

Otroke imajo radi

Piše: Urša Blejc

Za otroke na letovanju skrbijo spremljevalci ali vodje skupin (rečemo jim tudi vzgojitelji), športni pedagogi, animatorji in pedagoški vodja. Gre za zelo raznovrstno skupino prostovoljcev, od študentov do upokojencev, ki jim je skupno predvsem to, da imajo otroke radi. Prav to pa je tudi glavni pogoj, da jim to vlogo zaupajo, sta nam razložila Urška Vrtačnik iz ZPM Ljubljana Vič-Rudnik, in Uroš Brezovšek iz ZPM Krško.

»Njihova vloga je izjemna in tega se marsikdo ne zaveda,« razlaga Vrtačnikova. »Ves čas morajo imeti na očeh vse svoje otroke, kar pomeni, da tudi če so na plaži, tam ne počivajo, ampak so nenehno 'v pogonu'. Ni mačji kašelj biti pozoren na deset otrok, ko so v vodi med množico 160-ih.« Kot še poudarja, je prav vzgojitelj tisti, ki lahko tudi iz deset dni dežja naredi tako letovanje, da bo otrok prišel nazaj še naslednje leto. Če vzgojitelji in pedagoški vodja ne bi ubrali pravega pristopa, bi to bilo za otroke slabo letovanje in slaba izkušnja, tako pa je za marsikoga nepozabno doživetje.

Uroš Brezovšek o neprecenljivi vlogi spremljevalcev pove: »Mi pogosto rečemo, da so otrokom ata, stari ata, mama, stara mama, teta, stric in še ljubljencek – nadomeščajo vse tiste, ki so jih otroci pustili doma. In seveda so jim tudi zaupniki.«

24 ur na dan

Otroci na letovanju odkrijejo marsikaj, kar jim je doma morda težko povedati. »Pri nas je vzgojitelj z otroki 24 ur na dan, tudi v prostem času, ko se kopajo ali ko so na delavnicah. Takrat lažje opazijo otrokove posebnosti, pride do določene povezanosti in zaupnosti. Kljub pedagoški distanci, ki jo ohranjajo, je pristop drugačen in bolj oseben kot na primer v šoli,« pojasni Vrtačnikova.

»Glede na to, da sem 13 let delal v šolstvu, lahko povem, da bi bilo koristno, če bi šel učitelj vsaj enkrat na takšno letovanje, preden gre v razred. Tam dobimo izkušnje, ki pridejo prav vse življenje,« še doda Brezovšek.

Oba tudi ugotavljata, da se tisti pedagoški delavci, ki gredo na letovanje, še preden začnejo učiti, tudi pozneje vračajo, ker jim to pomeni sprostitev. Tisti, ki prej niso hodili na letovanje, pa pozneje ne pridejo, ker si v času počitnic želijo predvsem odmora.

Mnogi se vračajo

Kdo so spremljevalci?

»Večinoma so to študentje, ni pa nujno. Lahko so tudi upokojeneci ali zaposleni. Med njimi ni malo takih, ki si denimo vzamejo dopust zaradi tega, da lahko teh 11 ali pa sedem dni preživijo z otroki in delajo za otroke,« še razloži sogovornik.

»Pedagoška izobrazba ni pogoj, da si vodja skupine. Pogoj je edino, da imaš otroke rad, predvsem da imaš rad delo z otroki.« Imajo pa s seboj tudi pedagoškega vodjo, ki vodi celotno izmeno in skrbi, da vse teče, kot mora, in po potrebi priskoči na pomoč.

Sicer pa vsako društvo objavi razpis za prostovoljce, koliko jih potrebuje, kdaj so letovanja organizirana in v katerih letoviščih, saj ima vsako od 15-tih letovišč svoje posebnosti.

»Veliko prostovoljcev je stalnih, saj ugotavljamo, da ko enkrat nekdo začne hoditi na letovanja, hodi potem bodisi vedno ali pa hitro preneha. Ni takih vmesnih, razen če jim za določen čas odhod prepreči ritem življenja (na primer nosečnost),« razloži Urška Vrtačnik. »Prijavijo se, ker želijo imeti neko novo izkušnjo. Če študirajo pedagogiko, jim to pride prav, ampak imamo tudi biologe, matematike, različne profile in tega smo zelo veseli. Bolj ko smo različni, več lahko otrokom ponudimo.«

Res pa je, kot povesta oba, da so tudi potrebe po prostovoljcih vse večje, ker se programi širijo. Zato se včasih kdo od vzgojiteljev v isti sezoni udeleži tudi več izmen, a nikoli zapovrstjo, ker bi bilo to zanje preveč obremenilno.

Nujno je usposabljanje

Za prostovoljce, ki jih izberejo na podlagi prijav in razgovorov, izvedejo izobraževanja. »Brez tega ne gre, ker imamo veliko prijavljencev nepedagogov, in je pomembno, da dobijo neke osnove, ki jim pri delu pomagajo. Poleg tega se tu tudi pedagogi srečujejo z drugačnim težavami kot v šolah. Mi nimamo situacij, ko bi morali otroku pomagati, da se bo bolje učil. Bolj so pomembne življenjske stvari in stiske. In takrat mora vzgojitelj vedeti, kako se odzvati,« pove sogovornica.

Brezovšek doda, da je včasih morda še bolj pomembno, da vedo, kako se ni dobro vedno odzvati. »Da težav dodatno ne napihnejo. Če bi se na primer instinktivno odzvali tako, da bi otroka skušali potolažiti in klicali z njim mamo ali kaj podobnega, bi se hitro ujeli v začaran krog. Pogosto pa se izkaže, da otrokom dobro godi že samo dodatna pozornost in priložnost za pogovor, ki je v domačem okolju ob vseh zahtevah vsakdanjika morda ne dobijo.«

Vse je enkrat prvič

V vlogi spremljevalcev otrok sta tudi oba sogovornika, ki na letovanja hodita kot pedagoška vodja. Urška Vrtačnik pravi, da

je najprej začela hoditi kot vzgojiteljica. »Moja prva skupina so bile deklice iz tretjega in četrtega razreda, in z glavnino sem ostala potem tudi naprej, do osmega razreda. Vesela sem bila, ko so me v tistem času, pred Facebookom, poklicale in povabile na svoja srečanja po zaključku letovanj.«

Uroš Brezovšek je svojo prvo skupino pospremil na letovanje že pred več kot dvema desetletjema. »Spomnim se, da sem še en teden po tistem, ko sem prišel domov, prešteval dva, štiri, šest ...«

Še bolj pa se mu je v spomin vtisnila izkušnja pri drugi skupini, v kateri je eno od deklet prvič dobilo menstruacijo. »O tem ni vedela nič, jaz pa sem bil takrat tam s skupino sam in nisem imel nikogar, ki bi mi pomagal. Na srečo je bila takrat v naselju kolegica, učiteljica, ki sem jo poklical, da je prišla in se z dekletom pogovorila. Zdelo se mi je, da če o tem ni govorila z mamo, da bi se o tem težko pogovarjala z moškim.«

Pisana družčina

Skupina otrok, ki jo dobi posamezni vodja, je lahko zelo raznovrstna. Nekatere napoti socialna služba, druge zdravnik, tretji pridejo kot samoplačniki in nekaj je tudi otrok s posebnimi potrebami. Prostovoljci vnaprej morda niti ne vedo, koga so dobili, tako da morajo biti pozorni, če imajo otroci določene težave. Vsekakor so veseli, če dobijo čim več informacij, še preden gredo na letovanje, da se lahko potem čim bolj primerno odzovejo, čeprav jih do določene mere pripravijo že v okviru izobraževanja.

»A tukaj ni enega recepta za vse,« opozori Brezovšek. »V izobraževanje vključujemo komunikacijo, čustva, delo z otroki s posebnimi potrebami in vse tisto, za kar so nam izkušnje pokazale, da je treba prostovoljce posebej opremiti; da na primer prepoznajo določene stiske pri otroku in da prepoznajo odzive, ki izhajajo iz teh stisk, in jih ne jemljejo kot osebne napade.«

Izzivov ne manjka

Sogovornika sta izpostavila še to posebnost letovanja, da so na njem spremljevalci z otroki 11 dni in jih prej niso poznali. »Saj imamo tudi povratnike, in na to smo zelo ponosni. Ampak gotovo dobi vsak vzgojitelj v skupino okoli 40 odstotkov otrok, ki jih ne pozna ali so sploh prvič na letovanju,« pravi Vrtačnikova. O otrokovih posebnostih tako vedo le, če jih nanje opozorijo starši.

Težave otrok pa so seveda lahko različne. »Nekateri se težje socializirajo, morda ne znajo pristopiti in si dobiti prijateljev; če vzgojitelj to začuti, lahko pomaga, in ta otrok je potem neznanjsko hvaležen, čeprav tega niti ne pove,« še doda. Mnogi starši na posebnosti svojih otrok vnaprej opozorijo in vodje skupin se nanje pripravijo, a na letovanjih morda težava sploh ne pride do izraza. »Če ima otrok težave s koncentracijo, je v šoli lahko to zelo velik problem, na letovanju pa ni tako opazno, ker se otroci tu veliko gibajo in se jim dosti dogaja.«

Urška Vrtačnik in Uroš Brezovšek še ugotavljata, da kljub različnosti otroci drug drugega praviloma lepo sprejmejo, in tudi pri tem, da se nihče ne počuti izključeno, imajo pomembno vlogo prav spremljevalci.



Otroci zelo radi ustvarjajo.



Takšen je videti Otroški počitniški dom Murska Sobota v Baški, na otoku Krku. Mestna plaža je le petdeset metrov od počitniškega doma.

Naslov: Zvonimirova 84, 51523 Baška

Telefon: +385 51 856 921

E. pošta: djecje.odmaraliste.ms.baska@gmail.com

Zmogljivost: 194 ležišč

Dom je odprt: od začetka junija do konca avgusta

Prijave za letovanje: DPM Murska Sobota

Naslov: DPM Murska Sobota, Trg zmage 4, 9000 Murska Sobota

Telefon: 02 534 86 72

Faks: 02 534 86 73

E. pošta: dpmms@siol.net

Odgovorna oseba: Nataša Klepec

Otroški počitniški dom Murska Sobota v Baški, na otoku Krku

Dom v središču mesta

Otroški počitniški dom v Baški ima bogato zgodovino. Gre za nekdanji hotel v starem delu mesta Baška, ki je bil leta 1958 prenovljen in namenjen za letovanje otrok. Leži v centru mesta, ob glavni promenadi. V okolici doma je precej živahno, in ta pristen turistični utrip mesta je otrokom všeč. Mestna plaža je od doma oddaljena samo petdeset metrov. Do otrokom prijaznejše plaže pa je nekaj minut dlje.

V domu so sobe s štirimi, šestimi, osemimi in desetimi ležišči, jedilnica, knjižnica, manjša domska ambulanta, bolniška soba, pedagoška soba ter učilnica oziroma igralnica. Sanitarije so skupne, vendar ločene za otroke in odrasle. Vse sobe so klimatizirane. Na dvorišču je pokrita terasa oziroma ploščad za druženje. Manjši otroci se radi igrajo na zunanjih igralih, ki so postavljena na domskem dvorišču. Vse otroke popeljemo na izlet z ladjo in na ogled akvarija.



Čudovite dogodivščine otrok v sožitju z naravo

Tabor mladih Mojca

Hišice sredi gozda

Tabor mladih Mojca je umeščen v idiličnem zelenem okolju Dolenjskih Toplic, stran od prometnih poti, v neokrnjeni naravi, hkrati pa je le slabih deset minut hoje do zdraviliških bazenov, ki se letos lahko pohvalijo tudi s štirimi tobogani.

Otroci v tem taboru preživljajo aktivne počitnice. Urijo duha in telo. Veliko plavajo in se družijo med seboj, poleg tega pa se učijo tujega jezika, zdravega načina življenja, gasilske spretnosti, igrajo košarko, nogomet, se poskusijo v lokostrelstvu, jahanju, mini golfu itd.

V taboru je 32 hišic s po tremi ležišči, dve hiši z 12 ležišči, sedem hišk s šestimi ležišči in 45 ležišč v tabornem hotelu. Sanitarije so skupne, ločene za dečke in deklice.

Za zdravo hrano skrbijo kuharji Term Dolenjske Toplice in pri tem upoštevajo različne potrebe otrok (diete, alergije in ostale posebnosti). Vsak otrok je edinstven, pozornost namenimo vsakemu posebej, strokovno delamo z otroki iz ranljivih okolij in z otroki s posebnimi potrebami.

Naslov: Dom Tabor mladih MOJCA, Pionirska cesta 35, 8350 Dolenjske Toplice

Telefon: 041 643 969

E. pošta: tabor2019@siol.net

Zmogljivost: 200 ležišč

Tabor je odprt: od junija do septembra (sedemdnnevne izmene)

Prijave za letovanje: DPM Mojca

Naslov: Društvo prijateljev mladine MOJCA, Rozmanova ulica 10, 8000 Novo mesto

E. pošta: dpm.mojca1@siol.net

Odgovorna oseba: Marjeta Ferkolj Smolič

Spletna stran: www.drustvopm-mojca.si



Vila Šumica je oddaljena le petnajst minut peš hoje do središča Kranjske Gore in je le lučaj od jezera Jasna, kjer se otroci poleti osvežijo, pozimi pa na njem drsajo.

Naslov: Vršička cesta 73, 4280 Kranjska Gora

Telefon: 04 588 16 83

Zmogljivost: do 71 ležišč

Obratovalni čas: vse leto

Prijave za letovanje: ZPM Ljubljana Moste-Polje, Proletarska cesta 1, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 54 43 043

E. pošta: info@zpmmoste.net, info@vilasumica.si

Odgovorna oseba: Anita Ogulin

Spletna stran: <https://www.zpmmoste.net/pocitnice/pocitniski-dom-vila-sumica-kranjska-gora/>

Počitniški dom Vila Šumica, Kranjska Gora

V Kekčevi deželi

Vila Šumica stoji v Kekčevi deželi, tik ob reči Pišnica (ki šumi, šumi), v objemu mogočnih vršacev Špika, Prisanka, Kriških podov in Vršiča ter Mojstrovko v ozadju. Bližnje jezerce Jasna nudi otrokom poleti kopanje, pozimi drsanje, pobočja Kranjske gore pa vabijo mlade smučarje na zimske radosti. V poletnem času nudi narava otrokom čudovite gorske pohode, polne zgodb o Kekcu, Mojci, Bedancu in Pehti. Dva večnamenska prostora v domu sta primerna za družabne igre, delavnice, razvedrilo in različne tematske delavnice. V Vili je sedem večposteljnih sob s TWC. Prvo etažo krasí prijetna kmečka peč in prostor za druženje in ustvarjanje, igre in zabavo. V zimskem vrtu je prostorna jedilnica, ki služi tudi kot večnamenski prostor za prireditve, družabne igre in različne tematske delavnice. Dvorišče vile je urejeno za različne športne igre in uživanje na otroških igralih.

Počitniški dom ima lastno kuhinjo, ki je poznana po svoji izjemno zdravi in dobri prehrani ter domačih pecivih.



Otroci se imajo v Nerezinah pravljčno lepo.

Otroško naselje ZPM Krško v Nerezinah, Mali Lošinj

Borovi nasadi do plaže

Otroško naselje ZPM Krško je umeščeno v sklop Počitniškega naselja Bučanje na otoku Lošinju, v neposredni bližini Nerezin. Otok Lošinj s svojim blagim sredozemskim podnebjem in čistim zrakom, obogatenim z eteričnimi hlapi iglavcev in zdravilnimi aerosoli ugodno vpliva na dihalne poti.

V naselju so hišice, v katerih sta po dve spalnici, kopalnica s prho in sanitariji ter pokrita terasa. Dve hišici imata po 10 ležišč, sedem jih ima po 12, ena z 12 ležišči pa je v celoti prilagojena invalidom na vozičku.

Med hišicami v naselju so urejeni prostori za druženje. Za športne aktivnosti so na voljo urejena igrišča (tenis, odbojka, košarka, odbojka na mivki, mini golf ...). V letovišču je skupna pokrita jedilnica, v njeni neposredni bližini pa je objekt z dodatnimi osmimi tuši, ločeno za dečke in deklice. V posebnem prostoru ob kuhinji je učilnica z didaktičnimi pripomočki. Pri jedilnici je urejen prostor za igro z raznimi otroškimi igrali.

Naslov: Bučanje 115, 51554 Nerezine, Hrvaška

Telefon: 07 48 80 360, 00385 92 13 10 344

Faks: 07 48 80 369

E. pošta: zpm@zpmkk.si

Zmogljivost: 126 ležišč

Čas obratovanja: od maja do septembra

Prijave za letovanje: ZPM Krško, Cesta krških žrtev 57, 8270 Krško

Telefon: 07 48 803 66, 051 382 095

E. pošta: zpm@zpmkk.si

Odgovorna oseba: Vinko Hostar

Spletna stran: www.zpmkk.si



Otroci ne potrebujejo spokojnih, pač pa zelo dejavne počitnice.

Naslov: Dječje odmaralište Pineta, Kastanija 3, 52466 Novigrad

Telefon: +385 527 57 609; 031 658 106

Zmogljivost: 165 ležišč

Dom je odprt: od začetka junija do sredine septembra

Prijave za letovanje: ZDPM Jesenice, Pod gozdom 2, 4270 Jesenice

E. pošta: zdpmjesenice@gmail.com

Telefon: 04 58 31 094

Odgovorna oseba: Boštjan Smukavec

Spletna stran: www.zdpm-jesenice.si

Letovišče Pineta, Novigrad, ZDPM Jesenice

Plavanje in potapljanje

Letovišče Pineta leži v naselju Kastanija, severno od mesta Novigrad, v severozahodni Istri. Cela Pineta je preprejena s sprehajalnimi potmi, v čudovitem borovem gozdičku, naše letovišče pa je le dva kilometra od središča mesta.

V devetih hišicah je 11 ležišč, ena hišica ima 10 in štiri hišice 14 ležišč, pet hišic, s skupno 56 ležišči, je namenjenih družinam. Vsaka hišica ima sanitarije.

Poleg sob je v letovišču recepcija, kuhinja in velika pokrita jedilnica, ki je tudi prostor za družabne igre, zabavo in druženja. V sklopu letovišča so še košarkarsko igrišče, igrišče za nogomet, igrišče za odbojko, igrala in prostor za večerne prireditve.

Na obali je zgrajen pomol, na voljo je tudi bar Delfinček, s sladoledom in osvežilnimi pijačami. Dobrodošli.



Vsak otrok potrebuje vsaj enkrat na leto kratek oddih. Na morju ali plačinah. In po možnosti brez staršev, da se naučijo samostojnosti.

Naslov: Pacug 32, 6320 Portorož

Zmogljivost: 186 ležišč za otroke, 28 ležišč za spremstvo

Obratovalni čas: od maja do septembra, po dogovoru možnost obratovanja tudi izven časa sezone

Prijave za letovanje: ZPM Ljubljana Vič-Rudnik, Koprška 94, 1000 Ljubljana

Telefon: 08 20 563 18

E. pošta: info@zpmvic.si

Odgovorna oseba: Urška Vrtačnik

Spletna stran: www.zpmvic.si

Fb: Zpm Vic Rudnik

Otroško letovišče Pacug pri Portorožu

Otroški raj na slovenski obali

Otroško letovišče Pacug leži v zelenem in mirnem delu slovenske obale. Otroški raj, prijazen zaliv med Fiesu in Strunjanom, omogoča sproščene ter prijetne počitnice daleč stran od mestnega vrveža. V dolini, obdani z zelenjem in zelenicami stoji sedem bivalnih hišic ter glavni objekt z lastno kuhinjo, jedilnico in ambulanto. Za športne aktivnosti sta na voljo igrišče z razsvetljavo za odbojko in druge športe ter večnamensko veliko igrišče z razsvetljavo za nogomet, roket in košarko. V neposredni bližini je urejena plaža s pomolom, prijetno senco pa otrokom ponujajo senčniki, borovci in platane.

Skupine skupaj s spremljevalci bivajo v bivalnih hišicah v sobah z osmimi do 14 ležišči, tuši in sanitarijami. Sobe spremljevalcev so znotraj hišic otrok ali v njihovi neposredni bližini.

Za učenje, predavanja in različne mirne dejavnosti sta na voljo dva večnamenska prostora (s projektorjem kot učilnica, telovadni prostor, igralnica). Za otroško igro je v enem izmed objektov urejena igralnica z otroškimi igrami in igračkami. V letovišču je v času sezone stalno prisotno medicinsko osebje, v času kopanja pa tudi oseba za varnost v vodi.



Poleti se Piran spremeni v mednarodni živ žav. Vsi pa tam uživajo v soncu in toplem morju.

Naslov: Vrtna ulica 1a, 6330 Piran

Telefon: 05 67 12 320

E. pošta: piran@zavod-zlro.si

Zmogljivost: 80 ležišč (štiri in šestposteljne sobe z etažnimi oz. lastnimi tuši ter sanitarijami)

Čas obratovanja: vse leto

Prijava za letovanje: Uprava ZLRO, Trg prekomorskih brigad 1, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 513 26 50

E. pošta: info@zavod-zlro.si

Odgovorna oseba: Milena Zakrajšek

Spletna stran: www.zavod-zlro.si

Dom Pod obzidjem, Piran

Pogled za bogove

Dom stoji v Piranu na Vrtni ulici, s pogledom na Tartinijev trg. Lep razgled z doma vabi v središče mesta, ki je s svojimi zakladi znamenitosti raj za pustolovskega duha. Urejene plaže v Piranu so od doma oddaljene le nekaj minut, krajši sprehod pa pripelje na plažo v Fiesi.

V bližini doma so športna igrišča in park, program pa lahko odlično popestrijo obiski muzeja školjk in polžev, akvarija, solin, obmorske biološke postaje ...

V domu so poleg kuhinje in jedilnice tudi terasa ter večnamenski prostor, ki je primeren za izvajanje različnih dejavnosti. Poletni utrip mesta pa obiskovalcem pogosto ponudi številne poletne prireditve.



V gorsko dolino ujet dom na Pohorju navduši že na prvi pogled. Obkrožajo ga številna igrišča in gozd. Mnogi se radi vračajo zaradi svežega zraka, dobre hrane in družbe.

Dom Miloša Zidanška - ZPM Maribor

Oaza sredi gozda

Počitniški dom Miloša Zidanška - ZPM Maribor leži na Hočem Pohorju. Je umaknjen od glavne ceste in obdan s pohorskimi gozdovi. Ugodna lega in urejena okolica nudita zelo dobre pogoje za izvajanje številnih dejavnosti ter je odlično izhodišče za krajše izlete in pohodništvo, spoznavanje rastlin in živali, taborništvo, lokostrelstvo in plezanje na plezalni steni. Pozimi je urejeno smučanje na smučiščih Mariborskega Pohorja.

V objektu so štiri-, šest- in desetposteljne sobe z ustreznimi etažnimi sanitarijami in 10 ležišč v dveposteljnih sobah s TWC.

Večnamenski prostori so primerni za družabne igre in zabavna druženja. Ob domu so urejena igrišča za športne igre, gozd čutil in kurišče za taborni ogenj.

Dom je poznan po dobri hrani, poskrbljeno je tudi za dietno in vegetarijansko prehrano.

Naslov: Dom Miloša Zidanška, Hočko Pohorje 32, 2208 Pohorje

Telefon: 02 603 26 21, 02 229 69 14

Zmogljivost: 80 ležišč

Dom je odprt: vse leto

Prijave za letovanje: ZPM Maribor – referat za letovanja, Razlagova 16, 2000 Maribor

E. pošta: referatzpm@zpm-mb.si

Telefon: 02 229 69 14

Faks: 02 229 69 20

Odgovorna oseba: Božo Raušl

Spletna stran: www.zpm-mb.si



Poleg zares lepih prostorov za bivanje so na voljo tudi prostori za interesne dejavnosti, kjer lahko otroci izrazijo vso svojo kreativnost.

Naslov: VIRC Poreč, Počitniški dom ZPM Maribor, Materada 38, p.p. 108, HR-52440 Poreč

Telefon: +385 524 34 733, 02 229 69 14

Zmogljivost: 330 ležišč

Dom je odprt: od aprila do oktobra oziroma po dogovoru

Prijave sprejema: ZPM Maribor – Referat za letovanja

Naslov: ZPM Maribor, Razlagova 16, 2000 Maribor

E. pošta: referatzpm@zpm-mb.si

Telefon: 02 229 69 14; 02 229 94 53

Faks: 02 229 69 20

Odgovorna oseba: Božo Raušl

Spletna stran: www.zpm-mb.si

VIRC POREČ – Vzgojno izobraževalni in rekreacijski center ZPM Maribor

Plavanje in dobra družba

Počitniški center VIRC Poreč leži v turističnem naselju Materada, 300 metrov od obale in v varni razdalji od prometa ter le dva kilometra od Poreča.

Center ima štiri povezane bivalne objekte (Kekec, Ciciban, Pionir in Mojca), v katerih je 300 ležišč v novo opremljenih štiri- in šestposteljnih sobah z etažnimi sanitarijami in kopalnicami ter 30 ležišč v dve- ali triposteljnih sobah s TWC.

V osrednji zgradbi je sodobno opremljena kuhinja, tri jedilnice, terasa in večnamenska dvorana. Jedilnice in terasa so primerni za razne delavnice, prireditve, seminarje in konference ter družabne igre in zabavo. Na dvorišču je večji prireditveni prostor in igrišče z igrali ter urejena igrišča za športne igre, poligon, bazen za neplavalce ter park z veliko sence za počitek. Skratka, več kot pravo mesto za sproščujoče počitnice.



Okolica doma omogoča lepe sprehode ter možnost izletov.

Hostel Šiška, Poreč (Špadići)

Na kopališču tudi tobogani

Počitniški dom leži v naselju Špadići, v neposredni bližini morja in je od središča Poreča oddaljen manj kot dva kilometra. Dom ima lastno kuhinjo ter notranjo in zunanjo pokrito jedilnico, obdan pa je z borovim gozdičkom, v katerem so klopi, mize, igrala. Veliko število plaž in bazen s tobogani ponujajo številne možnosti za zabavne aktivnosti.

Naslov: Špadići 15a, 52440 Poreč

Telefon: +385 52 434 944

E. pošta: mladez-siska@pu.htnet.hr

Zmogljivost: 135 ležišč, razporejenih v dve- do šestposteljne sobe z etažnimi sanitarijami in kopalnicami

Čas obratovanja: od začetka maja do konca septembra

Prijava za letovanje: Uprava ZLRO, Trg prekomorskih brigad 1, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 513 26 50

E. pošta: info@zavod-zlro.si

Odgovorna oseba: Benjamin Klemenčič

Spletna stran: www.zavod-zlro.si





Otroci ne potrebujejo spokojnih, pač pa zelo dejavne počitnice.

Naslov: Savudrija 121H, 52475 Savudrija, Republika Hrvaška
Telefon: +385 52 759 531
Faks: +385 52 721 993
E. pošta: mladez@pu.htnet.hr
Zmogljivost: 318 ležišč
Obratovalni čas: od maja do septembra
Prijava za letovanje: Uprava ZLRO, Trg prekomorskih brigad 1, 1000 Ljubljana
Telefon: 01 513 26 50
E. pošta: info@zavod-zlro.si
Odgovorna oseba: Sabina Zubovič
Spletna stran: www.zavod-zlro.si

Hostel CENTAR, Savudrija

Dom na plaži

Počitniški dom Savudrija leži na Savudrijskem polotoku na površini več kot 20.000 kvadratnih metov in je 15 kilometrov oddaljen od slovensko-hrvaške meje. Leži neposredno ob morju, v zalivu z veliko lastno plažo. Osrednja zgradba ima: 216 ležišč (dve- do šestposteljne sobe z lastnimi tuši in sanitariji), v vilah sta še 102 ležišči (šest- do osemposteljne sobe s tuši in sanitariji).

V domu je kuhinja, velika jedilnica, velik zunanji prostor pred osrednjo stavbo s tribuno, malo manjši prostor pred vilo pa omogoča organizacijo raznih prireditev, zabavnih večerov in drugih zanimivih dejavnosti.

Okoli doma so prostorne zelene površine z obilo sence in prostora za počitek in igro. Številna igrišča omogočajo igranje različnih športov, sprehodi po okolici pa vabijo k ogledu Savudrijskega svetilnika, ribiškega pristanišča, obisku zabaviščnega parka, ogledu morskega dna z ladjico Aquavision in na izlet v Umag ali Katoro ...



Dom Triglavsko roža v Trenti je v samem Triglavskem narodnem parku, ob lokalni cesti Bovec-Vršič in ob čudoviti smaragdni reki Soči.

Naslov: Dom Triglavsko roža, Trenta 45, 5232 Soča
Lastnik: Zavarovalnica Triglav
Upravljalec: MDPM za Goriško
Zmogljivost: 35 ležišč, 11 sob s TWC
Dom je odprt: vse leto
Prijave na letovanje: info@zpm1-novagorica.si
Naslov: MDPM za Goriško, Bazoviška 4, 5000 Nova Gorica
Telefon: 05 333 46 80; 041 650 691
Odgovorna oseba: Iva Devetak
Spletna stran: www.zpm-novagorica.si

Počitniški dom Triglavsko roža

Pobeg v Trento

Dom Triglavsko roža v Trenti je v samem Triglavskem narodnem parku, ob lokalni cesti Bovec-Vršič in ob čudoviti smaragdni reki Soči. V okolici se ponujajo številne možnosti za rekreacijo: krajši in daljši sprehodi po naravi, številne kolesarske poti, lažje ali zahtevnejše planinske in alpinistične ture.

Obiskovalci tega doma lahko uživajo v čistem, urejenem in mirnem okolju ter domačih dobrotah, ki jih ponujajo prijazni domačini v bližini. Dom Triglavsko roža je namenjen vsem ljubiteljem narave in tudi tistim, ki to še niso, a z upanjem, da to postanejo. V dom vabijo posameznike, družine, skupine otrok in mladostnike, športne ekipe in rekreativce. Organizirajo tudi šole v naravi, izbirne vsebine, seminarje, poslovna in strokovna srečanja itd.

Pobegnimo iz sivega mesta v zeleno Trento, naučimo se čistotice in svežine, nabavimo si novih moči in navdih, »sprostimo misli in telo, da nam bo delo in učenje lažje šlo ...«. Vabljeni!



Na počitnicah ob morju ob dobri hrani in družbi nikomur ni dolgčas.

Naslov: Ljubljanska 5, 52470 Umag, Republika Hrvaška

Telefon: +385 91 143 4459

E. pošta: mladez-bezigrad@email.ht.hr

Zmogljivost: 60 ležišč razporejenih v dve- do šestposteljne sobe z lastno kopalnico in sanitariji

Čas obratovanja: vse leto

Prijava za letovanje: Uprava ZLRO, Trg prekomorskih brigad 1, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 513 26 50

E. pošta: info@zavod-zlro.si

Odgovorna oseba: Krešimir Pokrovac

Spletna stran: www.zavod-zlro.si

Hostel Bežigrad, Umag

Nepozabno druženje

Dom leži ob morju med Stella Marisom in Punto v neposredni bližini teniškega centra Umag. Obkroža ga urejen park, ki nudi obilo sence ter možnosti za igro, neposredno ob domu pa je urejena plaža s plitvo vodo ter v večini z mivko pokritim dnom. V samem domu sta kuhinja in jedilnica, ki se lahko spremeni v zelo uporaben večnamenski prostor.

Dom je bil leta 2008 prenovljen in prilagojen za gibalno ovirane otroke.

V bližini doma so športna igrišča, okolica pa ponuja zanimive dejavnosti (sprehodi, ladjica, vlakec) in znamenitosti (mesto Umag).



Morje, sonce, odgovorni in zaupanja vredni spremljevalci, skrbno pripravljeni programi in dobra družba vsem malim in velikim gostom okrepijo zdravje in jih opremljajo za nove življenjske izzive.

Naslov: Počitniški dom Zambratija, Istarska 13, 52475 Savudrija, Hrvaška

Telefon: +385 52 759 521

Zmogljivost: 130 ležišč + šest

Dom je odprt: od maja do začetka oktobra

Prijave za letovanje: ZPM Ljubljana Moste-Polje

Naslov: ZPM Ljubljana Moste-Polje, Proletarska cesta 1, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 5443 043

E. pošta: prijave@zpmmoste.net

Odgovorna oseba: Anita Ogulin

Spletna stran: www.zpmmoste.net

Počitniški dom Zambratija

Morske pustolovščine

Počitniški dom Zambratija je umeščen v velikem zelenem parku z večnamenskim igriščem za športne in družabne igre.

V domu je 15 sob s štirimi do 11 ležišči. V pritličju je soba, prilagojena invalidnim otrokom. Ob domu je tudi hišica s šestimi ležišči in lastnimi sanitariji. Jedilnica je hkrati večnamenski prostor, namenjen družabnim igram in prireditvam. Neposredno ob domu pa so betonske mize za namizni tenis in druga igrala. V počitniškem domu so na voljo tudi številni plavalni pripomočki, kajaki, kanuji in drugi vodni in športni ter igralni rekviziti.

Plaža je prilagojena otrokom, urejena in le nekaj minut oddaljena od počitniškega doma. Morsko dno je pokrito z mivko, voda pa izredno čista. Otrokom je v Zambratiji na voljo visoko kakovostna hrana, ki jo pripravljajo v lastni kuhinji. Pri tem upoštevajo tudi posebne prehranske potrebe otrok.



Le malo ljudi ostane ravnodušnih ob prvem srečanju z Bledom in okolico. Prav tako je prelepo v domu Zgornje Gorje. Pozimi in poleti.

Naslov: Zgornje Gorje 65, 4247 Zgornje Gorje

Telefon: 04 5729 370

Faks: 04 5729 371

E. pošta: gorje@zavod-zlro.si

Zmogljivost: 92 ležišč (6 – 12 posteljne sobe z etažnimi sanitarijami in kopalnicami)

Obratovalni čas: vse leto

Prijava za letovanje: Uprava ZLRO, Trg prekomorskih brigad 1, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 513 26 50

E. pošta: info@zavod-zlro.si

Odgovorna oseba: Ljubica Krničar

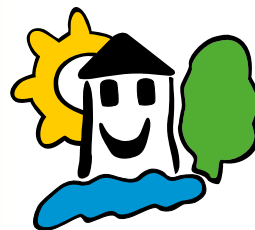
Spletna stran: www.zavod-zlro.si

Dom EMAVS, Zgornje Gorje pri Bledu

Zimski in poletni počitek

Dom leži v prijetni gorenjski vasici Zgornje Gorje pri Bledu, od katerega je oddaljen 4 km v smeri proti Pokljuki. Bivanje v domu ponuja okusno hrano in s svojimi prostori ter okolico možnost različnih športnih, izobraževalnih in kreativnih dejavnosti ter večernih prireditev.

Številne naravne znamenitosti pa kar vabijo na razne izlete ter k raziskovanju in odkrivanju lepih kotičkov narave.



Prosti čas in letovanja

VIVA

Café

*Trenutek, ki
poživi
vaš vsakdan.*

PRTLJAGE NAJ NE BO NE PREVEČ IN NE PREMALO

Juhu, počitnice so tu

Piše: Urška Vrtačnik, sekretarka ZPM Ljubljana Vič-Rudnik

Uf, to pakiranje ni zabavno, je pa vznemirljivo in polno pričakovanj. Začnimo.

Kaj vzeti s seboj in, ali je bolje vse spraviti v kovček, potovalko ali večji nahrbtnik?

Vse troje je v redu.

Svoj kos prtljage označite z imenom in priimkom, saj se rado zgodi, da ima še kdo enak kovček, potovalko ali nahrbtnik. Pa tudi vsa oblačila in brisače označite na etiketi s flomastrom, ki se s pranjem ne izpere, da boste svoj kos garderobe takoj našli, če se bo zamešal z drugimi.

Najprej dajte na kup, denimo, na posteljo, vsaj dvoje kopalk in tri brisače: največjo za ležanje na plaži, srednje veliko za telo po prhanju in najmanjšo samo za obraz. In ne pozabite na kremo za sončenje.

S seboj vzemite vsaj dvoje kratkih in ene dolge hlače, če se bo slučajno shladilo. Pa toliko majic s kratkimi rokavi, kolikor dni traja letovanje, in še eno za povrh, če se kakšna prehitro umaže. Priporočam še jopico ali lahko jakno, spet za vsak slučaj.

S seboj vzemite tudi športne copate in obutev za na plažo (natikače ali japonke) ter nekaj kratkih nogavic.

Da bo tam, kjer bomo, čisto, moramo vzeti s seboj tudi copate in seveda za vsak dan ene spodnje hlačke. Ne pozabite še na vrečo za umazano perilo, da se ne bo pomešalo s čistim.

Dekleta in fantje, ki mislite na ples, lahko vzamete tudi kakšno krilo ali obleko, fantje pa kakšno posebno lepo majico ali srajco. Tudi kapico s šiltom, lahen klobuček ali slamnik je dobro imeti, morda plastenko za vodo, če postanete žejni na plaži ali pohodu.

Dobro je v kovček ali potovalno torbo spraviti tudi posebno torbo ali manjši nahrbtnik za na plažo. Vanj lahko daste tudi družabne igre: karte, šah, žogo, beležnico in svinčnik itd.

Končno pa je treba na letovanje vzeti še vse toaletne potrebščine: milo, zobno ščetko in pasto, šampon in glavnik. Ne pozabite še na pižamo ali spalno srajco, saj ne morete spati kar v kopalkah.

Mobitel raje pustite doma. Če bi se kaj nepričakovanega zgodilo, bo vzgojitelj poklical starše. Časa za buljenje v telefon pa tako ali tako ne bo, saj boste čez dan na plaži, po kosilu se bodo zvrstile številne zanimive aktivnosti, zvečer pa so na vrsti zabavni večeri. Zdravstveno kartico pa le vzemite s seboj, pa kakšen evro naj vam dajo starši, za sladoled.

Pa lepo se imejte na letovanju, kjerkoli že boste.



Da bo pakiranje čim manj stresno in vas ne bo skrbelo, da bi kaj pozabili, si napišite seznam nujnih stvari, ki jih potrebujete za letovanje. In jih šele potem zložite v kovček ali potovalko.

Thomy F. E.



TRADICIJA

Iva Devetak

60 let letovanj z MDPM za Goriško in skoraj 70 let ne-prekinjenih organiziranih letovanj za otroke

Enake možnosti za vse otroke

Piše: Iva Devetak, predsednica MDPM za Goriško

Iz do sedaj zbranih arhivskih podatkov, se je prva »pionirska« kolonija za otroke na Goriškem zgodila že leta 1950 v Čepovanu. To je bila brezplačna kolonija, namenjena otrokom – vojnim sirotam. Hrana, ki so jo nabavili za to kolonijo: 15 kg fižola, 28 kg mleka v prahu, 142 kg krompirja, 45 kg suhih rib, 0,60 kg ruskega čaja in 1,5 kg pralnega praška. Organizator letovanja je bil Občinski ljudski odbor.

Dokumenti iz prve polovice petdesetih let pričajo o skrbnih in natančnih popisih otrok glede njihovega socialnega in zdravstvenega stanja, kar predpostavlja, da so že tedaj imeli prednost na letovanjih bolehní otroci in otroci iz socialno šibkih družin. Poleg osnovnih otrokovih podatkov so na zdravstveni list za počitniško kolonijo morali zapisati tudi vzrok sprejema: socialni, socialno zdravstveni, vzgojni ... Prav tako so predlagatelji na vpisni list zapisali, ali za kolonijo lahko prispevajo starši in koliko lahko prispevajo.

Prvo letovanje je leta 1956 razpisal Občinski odbor, kasneje so letovanja za otroke koordinirali odbori SZDL, v letu 1959 pa je na predlog Ljudskega odbora organizacijo letovanj prevzela naša Okrajna zveza prijateljev mladine, Nova Gorica. Letovanja so bila organizirana še nadalje v Kopru, Izoli in v Novem Gradu vse do leta 1964, ko je bil Občinski ZPM Nova Gorica dan v upravljanje Počitniški dom v Ankaranu. Z letom 1964 so bili pogoji za delo boljši, kapacitete pa zagotovljene na enem mestu. Tedanja predsednica Občinske ZPM, Teodora Krpan (danes častna članica ZPMS), se takole spominja: »V maju leta 1964 smo odšli Vid Vuga, v imenu Centra za socialno delo, ter dr. Vidojka Vuga v imenu zdravstvenega doma Nova Gorica, v Ankaran na sestanek s predstavniki tovarne Iskra iz Kranja. Dogovorili smo se, da njihov sindikalni dom predajo za počitniške kolonije novogoriškim otrokom. V tistih časih niso bile potrebne ne vem kakšne 'papirnate poti'. Tako smo se v dveh dneh dogovorili, da usposobimo kar lepo in prostorno stavbo in njihove montažne barake iz ivernih plošč za letovanje otrok.«

V počitniškem domu v Ankaranu so se letovanja odvijala do leta 1978. Vsako leto je tam letovalo od 450 do 500 otrok. Večina otrok je letovala brezplačno. Prispevki staršev so bili po njihovih zmožnostih. Letovanja so se sofinancirala iz sredstev otroškega varstva. V obrazložitvi zainteresirani javnosti je tedanji predsednik Jože Elersič med drugim povedal: »Denarnih

sredstev za nujno sanacijo doma v letih 1979–1982 v novogoriški občini nismo mogli zagotoviti, ker je adaptacija doma, po krčenju programa, izpadla iz občinskega samoprispevka.«

A letovanja so v domeni MDPM za Goriško ostala. Za 450–500 otrok smo letno našli prostor pod soncem na različnih destinacijah: Puntizela, Poreč, Pacug, Umag, Savudrija, Kranjska gora, Dolenjske Toplice, Savudrija, Mali Lošinj. Naši požrtvovalni prostovoljci (tedaj smo si rekli aktivisti) niso pozabili na svoje poslanstvo niti v času naše 10-dnevne vojne. Tedanjemu predsedniku Izvršnega sveta smo med drugim zapisali: »Obenem vas želimo seznaniti z veliko pripravljenostjo stalnega aktiva vzgojiteljev pri ZPM za delo z otroki tudi v sedanjih razmerah, kar pomeni, da se v primeru potreb, lahko obrnete na nas.« In so se.

Za tisto poletje je pomemben tudi podatek, da so nam starši zaupali otroke, ki smo jih že 10. julija peljali na letovanje na Debeli rtič preko italijanskega ozemlja. Z obmejnimi organi smo se dogovorili, da otroci lahko potujejo čez mejo le z našim potrjenim seznamom in dogovorom, da nas, če bo potrebno, italijanski prevoznik pripelje varno nazaj v Slovenijo. Ni bilo potrebno. Tisto poletje je varno z nami letovalo 173 otrok v štirih izmenah. Pretežno so to bili otroci in mladostniki s socialnega roba. V prvih letih samostojne Slovenije smo za subvencionirano letovanje otrok še vedno imeli na voljo javna sredstva.

Kasneje nismo imeli več zagotovljenih namenskih sredstev za socialno regresirana letovanja. Vsa leta pa še vedno izvajamo zdravstvena letovanja za bolehne oziroma pogosto bolne otroke.



Letovanje v Ankaranu leta 1964

... več o letovanjih otrok in mladostnikov na Goriškem boste jeseni lahko prebrali v posebnem Zborniku. Izšel bo na Dan odprtih vrat, prvo soboto v mesecu septembru, ko bomo v počitniškem domu Triglavsko roža, ki nam ga je v upravljanje zaupala Zavarovalnica Triglav, praznovali častitljivi obletnici organiziranih letovanj na Goriškem.



*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*

ZAHVALA

*Zahvaljujemo se vam za donacijo, ki je otrokom iz socialno šibkejših
okolij omogočila letovanje pod okriljem Zveze prijateljev mladine Slovenije.*

*Darja Groznik,
Predsednica ZPMS*

Vsi že komaj čakamo počitnice, še najbolj otroci.

Sonce, morje, smeh.

*Otroška domišljija se razlije čez prag vsakdana
in dogodivščine ustvarjajo nepozabne spomine.*

*Valovi odženejo skrbi
in prinesejo nova prijateljstva.*





Otrokove pravice



Fundacija ZPMS



Teden otroka®



Otroški parlamenti®

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*



Mladi zgodovinarji



evropa v šoli



Prosti čas in letovanja



Humanitarni programi

središče
ZIPOM



Ustvarjamo ...

Vse, kar delamo, delamo za dobro ljudi.

Kakovost je temelj naše predanosti bolnikom in našega odnosa do zdravja. Naše delovanje temelji na dolgoletnem znanju in izkušnjah, medsebojnem zaupanju, vključevanju in spoštovanju različnosti ter na najvišjih etičnih vrednotah.

Stalna vlaganja v raziskave, inovacije in napredek proizvodnje omogočajo, da doma in po svetu ponujamo visoko-kakovostna, varna ter cenovno dostopna

zdravila. Z dolgoročno načrtovanim razvojem zagotavljamo pogoje za nova delovna mesta in izobraževanje ter napredovanje strokovnjakov v vrhunske znanstvenike.

Kot odgovoren delodajalec skrbimo za razvoj zaposlenih, odgovoren odnos z lokalnimi skupnostmi ter trajnostni razvoj okolja.

Lek je cenjen član Novartisa, vodilne svetovne družbe v farmacevtski industriji.

... boljše življenje za vse.



član skupine Sandoz

